

ŠTĚMĚCHY

2009 - 2019

www.stemehy.cz

.....

Milí spoluobčané a hosté!

Každý z nás má svůj žebříček hodnot. Většinou je to zdraví, štěstí, láska, rodina, pro někoho peníze... tato slova zazní při každém přání. Málo kdy zmíníme slovo domov. Přitom domov je hrozně důležitý. Je to místo, kde se cítíme v bezpečí, kde je nám dobře, kde odpočíváme, kde jsme se svými nejbližšími, kde prožijeme většinu svého života a hlavně je to místo, kam se vždycky rádi vracíme.

Doufám, že i Vy, které odvál osud do jiných míst, i Vy, kteří ve Štěměchách dosud žijete, se do naší obce rádi vracíte a aspoň občas, když míjíte ceduli „Štěměchy“, Vás zahřeje pocit, že to býval nebo je Váš domov. Že dobře víte, jaké tady jsou zimy, jak krásný je výhled z fotbalového hřiště, jak je uklidňující procházka po Královském kopečku, jak zvláště tajemná je štěměšská tvrz a její stoleté stromy, jak útulný je náš kulturák, jak kouzelný a tichý je rybník Pančák, jak malebná je naše návěs, jak „bezva je to u koláku“, jak „strašný“ je vyšlapat štěměšský kopec na kole ☺ ... Mohla bych pokračovat, ale nechám to na Vás, určitě se Vám vybaví další vzpomínky, místa, věci, které nás spojují, protože Štěměchy prostě známe a máme je rádi. A to je hlavní důvod, proč výročí naší malebné vísky letos společně oslavíme!

Doufám, že se oslavy vydaří, že si je společně užijeme a budeme mít další společnou vzpomínku na Štěměchy.

Moc děkuji všem za pomoc nejen při přípravách, ale i v průběhu oslav.

Na závěr bych chtěla vzpomenout na všechny naše příbuzné, kamarády a známé ze Štěměch, kteří žijí už jenom v našich vzpomínkách a srdcích.

S úctou

Zuzana Svobodová starostka obce

ÚVOD

Vážení spoluobčané, milí hosté! Letos slavíme tři významná výročí obce – 740 let od první písemné zmínky o obci, 120. výročí založení hasičského sboru a 50. výročí založení tělovýchovné jednoty ve Štěměchách. Při této příležitosti máte v rukou pokračování almanachu, který se věnuje vývoji obce v letech 2009 – 2019. Navazuje tak na předchozí z roku 2009, jež jsem napsala a jenž byl vydán obecním úřadem před deseti lety k oslavám 730. výročí první písemné zmínky o obci. Nový almanach doplňuje informace za posledních deset let. Seznámíme se především se stavebním vývojem a kulturním a společenským životem v obci. Velké poděkování patří paní Marii Báňové, Zuzaně Svobodové, Mgr. Stanislavu Augustinovi, Ing. Václavu Křivanovi, Bc. Antonínu Šilhavému, Michalu Šilhavému, Pavlu Kovářovi a dalším za poskytnuté informace i fotografie. Hlavním zdrojem při psaní almanachu mi byla kronika.

S úctou Mgr. Radka Řepová

VÝSTAVBA V OBCI 2009 – 2019

Stejně jako roky předchozí bylo i poslední desetiletí bohaté na významné stavební akce a zvelebování naší obce i okolí. Jednotlivé stavební projekty se realizovaly v době, kdy ve vedení obce byla především paní Marie Báňová, pak Ing. Václav Křivan a v současné době paní Zuzana Svobodová. Tyto velké stavební investice byly hrazeny z rozpočtu obce, velkou měrou také ze získaných dotací a na některé z nich si musela obec vzít úvěr.

Rekultivace skládky na Vrchách

V roce 2010 byla po mnoha letech konečně zrehabilitována skládka na Vrchách díky dotacím z fondu EU a Státního fondu životního prostředí, stavbu prováděla po výběrovém řízení firma Milan Horáček z Rohatce. Celkové náklady byly ve výši 3 743 944 Kč, přičemž dotace z Evropské unie činila 3 075 941 Kč, ze Státního fondu životního prostředí ve výši 180 937 Kč a zbývající část uhradila obec z vlastního rozpočtu.

Veřejné osvětlení

Ve spolupráci se společností EON bylo v roce 2010 vzdušné vedení rozvodů nízkého napětí a veřejného osvětlení v prostoru návsi zrušeno a uloženo do země. Obec se tak stala první vesnicí

regionu a jednou z prvních v České republice, která využila nové moderní leddiodové technologie osvětlení. Tento typ osvětlení je nejen šetrný k životnímu prostředí, ale také šetří místní pokladnu, protože spotřeba energie dosahuje sotva jedné pětiny spotřeby původních sodíkových lamp. Rekonstrukci VO realizovala stavební firma Ing. Josef Klíma, ELEKTRO TŘEBÍČ. Cena byla ve výši 1 101 000 Kč, přičemž dotace představovala částku 827 000 Kč. Díky podpoře z fondu EU tedy obec uhradila pouze 274 000 Kč. V roce 2011 obec také připravila projekt s názvem „Zkvalitnění dopravní infrastruktury a vzhledu obce“, který řeší především výstavbu bezpečného levostranného chodníku kolem silnice I/23 a dokončení zbývajících částí výměny svítidel veřejného osvětlení. Obec požádala o dotaci z Evropských fondů prostřednictvím „Programu rozvoje venkova“ a o rok později dotaci získala.

Rozhledna na Mařence

Nejvýznamnější stavbou roku 2012 se stala rozhledna na vrchu Mařenka. Na projekt byla vypsána soutěž, ve které jednoznačně zvítězil se svým architektonickým řešením mladý architekt Ing. arch. Martin Franěk z projekčního ateliéru Penta Jihlava. Navrhl stavbu ve tvaru sférického trojúhelníku. Jedná se o kombinaci kamenného zdiva, ocelové a dřevěné konstrukce. Vnější kamenný obklad podstavy připomíná historické strážní věže, vnitřní novodobá technologie tzv. pohledového betonu je konfrontací historie se současností. Stavbu realizovala firma Lavimont Brno, která podala v soutěži na výběr zhotovitele nejnižší nabídku. Stavba byla zahájena v měsíci dubnu a dokončena a slavnostně otevřena téhož roku - dne 27. října. Původní termín dokončení 5. září nebyl zhotovitelem dodržen. Při slavnostním otevření nepřálo návštěvníkům počasí, velmi se ochladilo a vytrvale pršelo. Přesto se slavnostního otevření zúčastnily stovky návštěvníků z celé republiky. Pro vzpomínku na tento slavnostní akt byly vydány všem návštěvníkům pamětní listy. Dále obec vyhověla zájmu turistů a vydala dřevěnou turistickou známku pod č. 2007, výletky a pohlednice. Do tělesa rozhledny byla umístěna schránka s poselstvím budoucím generacím. Rozhledna dosahuje celkové výšky 31,5 metrů, vyhlídková plošina, po které si vyšlápeme po 156 schodech, je ve výšce 28 m.

Výstavba rozhledny byla dlouhodobým cílem sdružení sedmi obcí „Mikroregionu Podhůří Mařenky“. Byly to obce: Štěměchy, Čáslavice, Římov, Markvartice, Chlístov, Rokytnice nad Rokytinou a Předín. Obce se sdružily již v roce 2000 a po celou dobu usilovaly o spolufinancování stavby rozhledny z jiných než obecních zdrojů. To se podařilo až v roce 2012, kdy mikroregion získal dotaci z Regionálního operačního programu NUTS Jihovýchod II ve výši 3 000 000 Kč. Celkové náklady stavby představují výši 7 800 000 Kč. Mikroregion vypsal na dofinancování veřejnou sbírku, do které se podařilo shromáždit celkem téměř 1 300 000 Kč, přičemž Kraj Vysočina přispěl částkou 500 000 Kč a Nadace ČEZ 300 000 Kč. Ostatními dárci byly obce a města regionu i samotní občané. Občané obce Štěměchy přispěli velkou

4

částkou 16 450 Kč, obec Čáslavice 18 963 Kč, Chlístov 2 400 Kč, Markvartice 2 286 Kč, Předín 6 044 Kč, Římov 7 055 Kč, Rokytnice n. Rokytinou....(údaj chybí). O zdařilosti stavby a kvalitě prací svědčí 1. místo v soutěži „Stavba roku Kraje Vysočina“ a také 1. místo v krajské soutěži „Skutek roku Kraje Vysočina“. Již v průběhu výstavby se snažila starostka obce zajistit zřízení parkoviště pro návštěvníky na příjezdu do osady Dašov, aby zvýšený turistický zájem nenarušoval klidné žití občanů. Veškeré snažení bylo bohužel marné z důvodu odmítavého přístupu vlastníků dotčených pozemků. Roku 2014 byl v obci při vjezdu na parkoviště osazen rozcestník směřující turisty na rozhlednu Mařenka, do kulturního domu či Tvrze. U dětského hřiště byla pro návštěvníky obce umístěna informační tabule upozorňující na zajímavosti Štěměch a také

prezentující rozhlednu. Následně se také podařilo starostce obce doplnit rozhlednu o informace o výhledech po kraji, což zajisté ocenili všichni návštěvníci, kterých ani po šesti letech provozu rozhledny neubývá. Za tu dobu ji navštívilo mnoho návštěvníků a někteří nejen jedenkrát. Vždyť celé okolí Dašova je úchvatné a samotná rozhledna tento pěkný dojem jen završuje.

Kanalizace

Od roku 2009 byla největším plánovaným stavebním projektem výstavba kanalizace a čistírny odpadních vod. Výrazným šetřením samosprávy a také díky změně přerozdělování daňové výtěžnosti ze státního rozpočtu byl postupně navýšen zůstatek obecního rozpočtu. V letech 2009 - 2010 byla realizována přeložka dešťové kanalizace na Pešově pod rybníkem. Dále bylo v roce 2014 využito dotace z Programu obnovy venkova z Kraje Vysočina ve výši 109 000 Kč na opravu propadlé dešťové kanalizace u rodinného domku č. 13. a odvodňovací žlab od vjezdu do obce od Předína, který odvádí dešťovou vodu do potoka pod rybníček Posměch. Od roku 2013 bylo vynaloženo velké úsilí na přípravu a zahájení stavby nové kanalizace po celé obci i čistírny odpadních vod. Byla dopracována projektová dokumentace a zahájeno výběrové řízení na dodavatele stavby. V polovině května bylo rozhodnuto o výběru dodavatele, bezprostředně se vyřídila úplná uzavírka obce a s tím související objízdne trasy a čekalo se, až nabude rozhodnutí právní moci. Po uzavření smlouvy o dílo s vybraným uchazečem, který předložil nejvýhodnější nabídku, měly být práce na stavbě kanalizace zahájeny tak, aby v roce 2013 byl uložen hlavní sběrač do tělesa silnice. Následně měla být provedena oprava silnice, která byla v havarijním stavu. Po dokončení opravy měla obec zahájit výstavbu bezpečných chodníků kolem hlavní silnice. Kromě chodníků měly být v rámci tohoto projektu ještě vyměněny lampy veřejného osvětlení, zpevněna poslední prašná komunikace směřující na Vrchy a provedeny parkové

5

úpravy kolem rybníka Posměch, lokalitě na Záhunkách, na Humnech a na návsi. Náklady na projekt byly plánovány ve výši cca 6 000 000 Kč, přičemž dotace z Evropských fondů měla dosahovat výše 4 500 000 Kč.

Výstavba kanalizace a čistírny se však v roce 2013 neuskutečnila. Neúspěšný uchazeč ve veřejné soutěži vznesl proti rozhodnutí zadavatele námitku, a tak stavba kanalizace nemohla být zahájena. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, do jehož kompetence rozhodování o námitkách patří, rozhodl o námitce až 20. prosince, přičemž ta byla podána už 4. 7. 2013. Kvůli tomu, že zákon o veřejných zakázkách byl neustále novelizován a docházelo k jeho různým právním výkladům, tak mnoho zakázek dokonce končilo u soudu. V roce 2013 dle informací nemohly z důvodu sporných názorů být zahájeny

stavební zakázky v ČR za 50 miliard Kč, přičemž neustále stoupala nezaměstnanost a stavebnictví se ocitlo v zoufalé recesi. Obec vstoupila do roku 2014 s přebytkem 2 400 000 Kč. Ani v tomto roce však nebyla zahájena ve Štěměchách výstavba kanalizace a čistírny odpadních vod, přestože její příprava byla zahájena již v roce 2009. Na jedné straně Česká republika nečerpala alokované prostředky z rozvojového fondu Evropské unie (ERDF) pro období 2007 – 2013 v očekávané výši, na druhé straně řešil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže chyby ve výběrových řízeních cca v hodnotě 53 miliard Kč stavebních zakázek. Tato skutečnost svědčí o složitosti velmi diskutovaného zákona o zadávání veřejných zakázek. Problémům s výběrem zhotovitele výstavby kanalizace se nevyhnula ani naše obec. Původní soutěž na zhotovitele stavby byla z důvodu podání námítky neúspěšného žadatele proti rozhodnutí zadavatele zrušena, následně musela být vypsána soutěž nová. Paradoxně z důvodu nečinnosti antimonopolního úřadu byla obci Státním fondem životního prostředí zamítnuta již přislíbená dotace a bylo tedy nutné podat novou žádost o dotaci. Této žádosti bylo v září roku 2014 vyhověno a výstavba kanalizace byla tak zahájena v červnu roku 2015. Práce začaly v hlavní silnici. Díky velkému nasazení firmy MBM Trade, která byla za tento úsek zodpovědná, se podařilo uložit kanalizaci o délce 700 m v rekordně krátkém čase a do konce června bylo hotovo. Důvodem rychlého průběhu této první části byla navazující oprava silnice, která mohla být zahájena až poté. Postupně se začaly rozbíhat také další práce v ostatních částech obce. Postupovalo se od Pasíku, kde později vyrostla čistírna odpadních vod, a stroje postupně rozkopávaly obec směrem nahoru. I když se to zprvu zdálo málo pravděpodobné, podařilo se do konce listopadu zrealizovat všechny části kanalizace až po domovní šachty a rychle vyrostla také budova čistírny, která se postupně osazovala technologií čištění tak, aby na jaře mohlo začít připojování všech nemovitostí v obci a mohlo začít spouštění čističky. I když se během realizace objevila řada menších či větších problémů, podařilo se ve spolupráci s projektantem a realizačními firmami vždy najít vhodné řešení. Díky vstřícnému přístupu většiny obyvatel, za který nezbyvá než poděkovat, proběhlo vše poměrně hladce

Rok 2016 znamenal pro naši obec dokončení velkých stavebních investic, které by měly přispět ke zkvalitnění života v naší obci. Podařilo se především dokončit kanalizaci a připojit většinu domácností. Také provoz čistírny odpadních vod se rozběhl bez komplikací. Čistá voda v potoce i požární nádrži jednoznačně ukazuje, že vše funguje a stav našeho prostředí se bude dále zlepšovat. Dalším krokem po ukončení stavební činnosti pak byla oprava komunikací, která se podařila díky vstřícnosti stavebních firem i dostatku finančních prostředků prakticky po celé obci a dokončeno bylo také parkoviště na návsi. Na jaře roku 2016 začala firma MB Trade, s.r.o. provádět plánované připojování nemovitostí na kanalizační řád. Zastupitelstvo obce se shodlo na druhu poskytnutí podpory občanům při připojování jejich nemovitosti na nově vybudovaný řád kanalizace v obci. Tento druh podpory spočíval v tom, že v roce 2015 a v následujících letech až do konce tohoto volebního období nebyly vybírány poplatky za odpady. Podmínkou podpory bylo připojení dané nemovitosti na kanalizační řád. Obecní zastupitelstvo nejprve rozhodlo, že si občané budou hradit přípojky sami, ale později došlo ke změně tohoto rozhodnutí a obec poskytla občanům zdarma i roury a štěrky pro kanalizační přípojku. Těm občanům, kteří si už dříve před novým rozhodnutím pořídili roury a štěrky vlastním nákladem, bylo vše obcí proplaceno. Pro ty občany, kteří se na kanalizaci nepřipojili, platí, že si musí poříditi vlastní čističku odpadních vod či nechat jímku vyvést a odpady nechat zpracovat na příslušné čistírně odpadních vod a toto dokladovat a předložit ke kontrole vodoprávního úřadu

Kulturní dům

V roce 2011 proběhly další významné stavební projekty. První z nich se týkala kulturního domu. Byla vyměněna stará okna za plastová, proběhlo osazení dělicích rolovacích stěn mezi sálem a přísálím na dálkové ovládání a provedena výmalba kulturního domu. Díky osazení dělicích stěn je možné vytápět samostatně přísálí nebo prostor sálu. Tato rekonstrukce si vyžádala částku ve výši 344 000 Kč. Kraj Vysočina poskytl na tuto akci dotaci ve výši 110 000 Kč z „Programu obnovy venkova“. O rok později byla opravena fasáda na kulturním domě. V roce 2013 bylo z Nadace ČEZ pořízeno vybavení kulturního domu, především stohovatelné židle a kuchyňská linka, vše v celkové výši 130 000 Kč, přičemž příspěvek nadačního fondu byl ve výši 100 000 Kč. Každoroční finanční podpora Kraje Vysočina z Programu obnovy venkova byla využita na opravu střechy kulturního domu, kterou provedla v roce 2016 firma Lubomíra Zacha z Třebíče. Oprava spočívala v demontáži staré krytiny z azbestocementových šablon a položení nové pálené tašky včetně pojistné hydroizolace, laťování a klempířských prvků. Opravena byla též plechová střecha nad přísálím kulturního domu. Celkové náklady na opravu činily 416 950 Kč. Z této částky byla výše dotace 110 000 Kč a podíl obce 306 950 Kč. V roce 2018 u kulturního domu proběhla realizace zadláždění parkovací plochy a opravena cesta ke tvrzi za 116 000 Kč.

Začátkem roku 2019 se místní i přespolní řemeslníci pustili do oprav kulturního domu tak, aby jeho využití bylo jedním slovem praktičtější. Dvacetiletá plynová topidla byla vyměněna za ústřední topení s plynovým kotlem s vestavěným zásobníkem na teplou vodu. Na pánských záchodech byly osazeny samosplachovací pisoáry a byla nově obložena stěna za pisoáry a umyvadlem. Kuchyň byla částečně zrekonstruována a doplněna elektrickými spotřebiči. Celkově byla kuchyň přestavěna tak, aby byl prostor maximálně využit. Kulturní dům je čím dál víc využíván i lidmi s okolí a zatím se setkáváme jenom s kladným ohlasem, což nás těší.

Fotbalové hřiště, kurty

Dalším projektem byly úpravy fotbalového hřiště na Vrchách. Akce si vyžádala částku ve výši 222 000 Kč. Práce byly zahájeny už o rok dřív a v roce 2011 bylo hřiště výškově upraveno, získalo nový trávník i závlahu. Vydutnost stávajícího vodního zdroje však nepokryla nezbytnou spotřebu, proto byl proveden ještě jeden zemní vrt o hloubce 32 m. Také byl pořízen traktůrek na jeho údržbu. Slavnostní otevření hřiště na Vrchách proběhlo 24. srpna 2013. Štěměšští fotbalisté i fotbalistky si tak po několikaleté odluce mohli zahrát zase doma. Program obohatilo utkání chlapců proti družstvu žen a pak další zápas: „ženáci proti svobodným“. U fotbalového hřiště byla vybudována i závodní hasičská dráha, kterou si tento den mladí hasiči hned vyzkoušeli. Nechyběla ani hudba a občerstvení. V roce 2013 byla provedena oprava oplocení sportovního areálu u kulturního domu včetně vybudování cvičné tenisové zdi. Projekt byl finančně podpořen z „Programu obnovy venkova Kraje Vysočina“ částkou 109 000 Kč. Novou cvičnou zeď začali děti i jejich rodiče od samého počátku intenzivně využívat. Nezbyvá, než si přát, aby jim radost z pohybu na zdravém vzduchu vydržela i v letech příštích. Celkové náklady byly ve výši 220 000 Kč. V roce 2018 byly na kurty pořízeny tenisové a volejbalové sloupky včetně osazení do nových betonových základů za 23 000 Kč.

Chodníky, obecní cesty

V roce 2011 obec připravila projekt s názvem „Zkvalitnění dopravní infrastruktury a vzhledu obce“, který řešil především výstavbu bezpečného levostranného chodníku kolem silnice I/23. Obec požádala o dotaci z evropských fondů prostřednictvím „Programu rozvoje venkova“, kterou o rok později získala. Problémy se zahájením výstavby kanalizace se bohužel dotkly i tohoto projektu, protože měl časově i technicky navazovat na dokončenou stavbu kanalizace a projekt rekonstrukce státní silnice. Na-

konec se po mnoha složitých jednáních starostky obce paní Marie Báňové podařilo z velké části projekt zrealizovat. V roce 2014 byly vybudovány dva úseky bezpečného pravostranného chodníku včetně zálivu pro autobusovou zastávku. Byl také rozšířen chodník u Fialových a díky vstřícnosti paní Růženy Dokulilové, která darovala obci část pozemku, byl chodník vybudován i kolem Zvěřinových až na konec obce. Byla také zpevněna poslední obecní cesta směřující na Vrchy a o rok později zhotoven záliv včetně chodníku od Kasáčků po odbočku na Královský kopeček. Dále byla dle schváleného projektu přemístěna zastávka autobusu (směr Předín) o kousek níže. Tato úprava byla provedena na základě požadavku PČR. Byla také zhotovena gabionová zeď včetně zábradlí. Nový chodník byl vybudován také od odbočky ke garážím až po stávající chodník u Růžičkových. Stavební práce provedla firma TOMIreko s.r.o. Celkové náklady na tuto investici činily 2 500 000 Kč.

Úpravy návsi a parků v obci

Díky projektu s názvem „Zkvalitnění dopravní infrastruktury a vzhledu obce“ byl také v roce 2014 upraven park Na Humnech s novými lavičkami i okrasnou zelení, parkové úpravy byly provedeny u rybníčka Posměchu a nejvýznamnější proběhly na návsi. Byly zde pokáceny dvě lípy a čtyři břízy, které se nacházely již v havarijním stavu. Byl vybudován nový chodník kolem pomníku padlých. Tento nový chodník si nemohou vynachválit nejen babičky směřující do obchodu, ale

zejména malé děti, které ho využívají k projížděnkám na odrážedlech či kolech. Dále byl v prostoru dětského hřiště park uzavřen ochrannou gabionovou zídou, která chrání děti před projíždějícími vozidly. Park byl nově osázen nejen platany, javory, jasany, ale také rododendrony či parkovými růžemi. Park se vybavil lavičkami a stojany na kola. Díky pomoci štěměšských hasičů byla na návsi zbourána Kovářova stodola, na tomto místě se připravila plocha včetně obrub na zřízení parkoviště a kolem byl upraven park, osázena okrasná zeď, vybudována výhybna a parkové lavičky. Při vjezdu na parkoviště byl osázen rozcestník směřující turisty na rozhlednu Mařenka, do kulturního domu či Tvrze. U dětského hřiště byla pro návštěvníky umístěna informační tabule upozorňující na zajímavosti obce a také prezentující rozhlednu. Na tyto úpravy, chodníky i výměnu svítidel se podařilo získat dotaci ve výši 3 326 000 Kč, přičemž z prostředků EU bylo čerpáno 2 495 000 Kč a ze státního rozpočtu 832 000 Kč. Obec přispěla částkou ve výši 1 345 000 Kč.

V roce 2019 jsme se pustili do osazování naší obce okrasnou zelení. I když nám poslední roky sucha nepřejí a trošku i nahání hrůzu, co bude dál, věřím, že zase přijdou roky, které proprší a naše obec se bude zelenat a vzkvétat. Jako symbol čtyř ročních období, jsme pojali prostor u parkoviště. U „Lípy milénia“ byly osázeny letní rostliny. Kolem stromu bude kruhová lavička pro odpočinek v letních měsících. Bříza symbolizuje jaro a v jejím okolí jsou vysázeny jarní květiny. Vánoční jedličku „konkolorku“ není třeba vysvětlovat. Byl zde ponechán prostor pro umístění betlému. Přemístili jsme k jedličce obrovský kámen, který byl vykopán při stavbě kanalizace a do Štěměch prostě patří. V duchu podzimu je osázen prostor kolem cestičky z kulatých nášlapů, která vede k „meteostanici“, kde budeme měřit a zapisovat teplotu, srážky a sledovat odkud vítr fouká.

Rekonstrukce mostu u obchodu a opravy státní silnice

Dne 2. května 2012 byla zahájena rekonstrukce mostu u Jednoty. Přestavba mostu, rozšíření chodníku i oprava silnice se protáhla až do konce prázdnin. Způsobovala různé dopravní komplikace a nesla dopravní omezení. Autobusová zastávka byla přenesena pod hospodu a pro „Pešováky“ zřízena u Binků. Odměnou nám všem je opravený most a dostatečně široký a tím hlavně bezpečný chodník mezi Jednotou a autobusovou zastávkou. V září 2012 došlo k úplné uzavírci mezi Veverkou a Štěměchami kvůli opravě státní silnice. Nový povrch byl položen během tří týdnů. Další oprava silnice probíhala od 16. června 2014, kdy došlo k uzavírci silnice I. třídy mezi Veverkou a Červenými Hospodami. Rekonstrukce trvala více než 4 měsíce. A v této době si také Štěměchy užily dopravního klidu, neboť objížďka vedla přes Želetavu, Bítovanky a Rokytnici. Generální oprava silnice přes Štěměchy se uskutečnila až po výkopových pracích spojených s kanalizací v roce 2015. Při opravě silnice byl vždy zprovozněn jeden pruh a použity semaforey. V roce 2019 kvůli rekonstrukci propustku u Veverky byla od 27. května do 14. července uzavřena silnice mezi Veverkou a Štěměchami. Byly omezeny některé autobusové spoje a oficiální objížďka vedla přes Heraltice a Předín či přes Rokytnici a Želetavu. Především místní řidiči si cestu zkracovali po polní cestě okolo rybníčka na Veverce či přes chlístovské koupaliště.

Dětské hřiště

V roce 2017 došlo k přebudování dětského hřiště na návsi. Zhotovitelem byla firma TR Antoš, s. r. o. a náklad činil 443 096 Kč. Podíl obce činil 132 929 Kč a získaná

dotace od MMR 310 167 Kč. Herní prvky z původního hřiště byly přemístěny a instalovány na Vrchách. Jen starý kolotoč, který odchoval již několik generací štětěšských dětí, na návsi zůstal.

Opravy ve tvrzi

V podzimních měsících roku 2017 proběhly ve tvrzi velké opravy. Starý most doznal díky uměleckému kováři Václavu Nohovi značné změny. Bylo zhotoveno nejen nové pěkné zábradlí, ale i nová dřevěná podlaha, která tak nahradila starou poškozenou podlahu betonovou. Na objektu zázemí – stánku ve tvrzi pro občerstvení byla vyměněna střecha firmou Zacha a Holásek. Celkový náklad na opravy ve tvrzi činil 538 476 Kč. Podíl obce byl 418 476 Kč a podíl dotace z Programu obnovy venkova Vysočiny 120 000 Kč. Největší objem finančních prostředků týkajících se investic a oprav v roce 2018 v naší obci byl použit pro štětěšskou tvrz. Cílem těchto investic bylo, aby štětěšská tvrz byla kulturním stánkem obce, jak z hlediska estetického, funkčního tak i uživatelsky přívětivého. Z těchto důvodů se opravil objekt zázemí včetně opravy udírny v hodnotě 105 000 Kč, bylo zde pořízeno gastřo-vybavení v hodnotě 157 000 Kč od firmy Gastro Žďár nad Sázavou, dále byly s podporou dotace „Programu obnovy venkova Kraje Vysočina“ opraveny zpevněné plochy ve tvrzi včetně vydláždění kruhu kolem lípy a zvětšení pódia za 283 000 Kč. Tyto opravy byly

zrealizovány za pomoci převážně místních řemeslníků a firem: Instalatéřství - Lukáš Bobek, Zednictví - Milan Novák, Kovářství - Václav Noha, Truhlářství - Pavel Vídenský, Zednictví - Martin Páral a elektroinstalaci provedl Karel Trnka.

Čekárna

10

V roce 2019 byla zrekonstruována zděná čekárna. Byly zrušeny lítačky a vyměněna okna, položena nová dlažba a vymalováno. Přední stěna je obložena cihličkami ve venkovské „starém“ stylu. Nad vchod je nově osazen světelný ukazatel času a teploty. Čekárna je vybavena novými lavičkami a zpestřena nástěnnými mapami a malou knihovničkou. Doufám, že Vám naše čekárna v novém kabátě poskytne příjemné prostředí při čekání na autobus nebo při potřebném odpočinku.

Ostatní

V letech 2009/10 byla provedena rekonstrukce elektrických rozvodů na Pešově. Byly vybudovány inženýrské sítě k novostavbám rodinných domků, bezdrátový rozhlas a garáž u obecního úřadu pro parkování komunální techniky. V roce 2010 byly v obci rozmístěny kontejnery na biologický odpad a další i na plasty, sklo, papír a železo. Tento rok proběhla také poměrně velká rekonstrukce rybníku Posměch na Pešově. V roce 2016 byla provedena oprava střechy a vnitřního podhledu na autobusové zastávce. O rok později obec zakoupila nemovitost bývalé hospody na návsi v nákladu 389 000 Kč. Dále byla instalována ochranná zástěna u kapličky, pořídilo se 6 ks nádob na zimní posyp a byly nainstalovány sedáky na gabionovou zeď u dětského hřiště na návsi. V roce 2018 došlo k zatrubnění potoka u hasičárny včetně pořízení kované mříže za 25 000 Kč - realizační firma Zednictví - Martin Páral a Kovářství - Václav Noha. Byl rovněž zatrubněn i příkop u rybníku Posměch za 63 000 Kč, realizační firma Martin Báňa. V roce 2018 byla zakoupena elektrocentrála pro SDH Štětěchy za 74 000 Kč.

V roce 2019 byla osazena nová osvětlená úřední deska u autobusové zastávky. Snad si na nové místo zvyknete a budete vyvěšené informace aspoň někdy sledovat. Původní úřední deska u obchodu bude sloužit štětěšským spolkům pro zveřejňování informací o jejich činnostech. Dále byla opravena fasáda a dveře kapličky. Byla zrekonstruována obřadní místnost, natřen kolotoč a opravena fasáda Božích muk. Na náklady Povodí Moravy byl pročištěn potok na návsi. Byla dokoupena komunální technika a potřebné nářadí pro údržbu obce. Před garážemi na Pešově byla vydlážděna plocha pro kontejnery na odpad. Na Vrchách byla uklizena skládka všemožného materiálu a odpadu. Nově byl zřízen zákaz podomního prodeje zboží a služeb na území naší obce a osazeny cedule o zákazu.

11

DALŠÍ INFORMACE Z OBECNÍHO ÚŘADU

Betlém

V prosinci roku 2013 byl pod vánočním stromem u autobusové zastávky umístěn vyřezávaný betlém. Figurky vyrobil umělecký řezbář František Věžník z Třebíče ze dřeva lípy, která spadla na návsi v roce 2009. „Domeček s jesličkami“ zhotovili Pavel a Jan Vídenští. Tento betlém býval v době adventu nejprve u autobusové zastávky, později přenesen do parku u hasičské zbrojnice a v roce 2018 stál pak u nově vysazeného vánočního stromu u obecního úřadu.

Švestková alej a památné stromy

V roce 2011 díky úzké spolupráci se Svazem ochrany přírody pod vedením zastupitele Ing. Václava Křivana byla kolem cesty do Koziny obnovena švestková alej s využitím dotace z programu „Péče o krajinu“. Dobrovolníci vysázeli 50 ks nových stromků. O rok později s podporou z „Operačního programu životního prostředí“ bylo provedeno odborné ošetření 10 kusů památných stromů v areálu historické tvrze – jednalo se o 5 dubů, 2 lípy, 1 jilm, 1 javor a 1 olši. Náklady činily 219 000 Kč, dotace byla poskytnuta ve výši 90%, tj. 153 000 Kč z prostředků Evropské unie a 11 000 Kč ze státního rozpočtu. Stromy jsou ve stáří 100 – 300 let. Nejstarší je dub u mostu a vyhořelý dub u Pasíku, ty jsou staré přibližně 300 let.

Rodina Novákových

Zastupitelé se v roce 2013 potýkali ještě s jedním nesnadno řešitelným problémem. Rodina Novákových (mezi občany byla spíše zažita pod jménem Strnadova) se dostala do velkých finančních potíží, které skončily až ztrátou vlastního bydlení. Otec Novák byl řadu let velmi těžce nemocný, matka dlouhodobě nezaměstnaná bez šance získat zaměstnání, syn navštěvoval poslední ročník zemědělského učiliště a dcera chodila do 6. ročníku ZŠ Předín. Bez cizí pomoci se nebyla rodina schopna o sebe postarat. Vzhledem k tomu, že se jednalo o starousedlíky, řada občanů jim podávala léta pomocnou ruku – pomáhala ošacením, potravinami, vyřazeným nábytkem apod. Když jim hrozilo vystěhování z jejich rodného domu, našli zastupitelé řešení, jak této zoufalé rodině pomoci. Rozhodli zakoupit neobydlený rodinný dům, který rodina Horkých nabízela již nějaký čas k prodeji za cenu 390 000 Kč. Dům pak byl rodině pronajat za měsíční nájemné ve výši 5 000 Kč. Bylo to pro zastupitele jedno z nejsložitějších rozhodování, na jedné straně si uvědomovali potřebu rodině především s ohledem na jejich nezletilé děti pomoci, na straně druhé si byli vědomi toho, že dům pořízený z obecních prostředků je dům pořízený na úkor ostatních občanů.

Poděkování

Poděkování zcela jistě patří rodině Zvěřinových, která vlastním nákladem nechala v roce 2015 opravit kříž pod Štěměchami, jenž je historickou památkou naší obce. Restaurátorské práce provedl Radim Dostál. Tento železný kříž na kamenném podstavci nechalo postavit obecní zastupitelstvo v čele se starostou Františkem Hobzou v roce 1878 spolu ještě s druhým křížem, který byl umístěn nad vývozem vedle cesty na Valdorfku (Lesnou). Výlohy byly tehdy zaplacený z obecní pokladny a oba kříže slavnostně posvěceny 6. října 1878.

Obecní stránky v novém kabátě

Od 1. 10. 2015 jsou v provozu nové stránky obce. Redesign obecních stránek vznikl za podpory Kraje Vysočina z Fondu Vysočiny, z grantového programu „Informační a komunikační technologie 2015“. Kromě nové vizualizace a známých kategorií menu jako například Galerie, Úřední deska, Povinné informace byly nové stránky doplněny o kategorie: Akce v obci, Kalendář akcí, Životní prostředí, Životní situace atd.

Nové projekty a nový územní plán obce

Co se týče projektů a projektové přípravy byly v roce 2018 pořízeny následující dokumenty: Architektonická studie – „Úprava veřejného prostranství v centru obce s využitím nemovitostí ve vlastnictví obce“ od Ing. arch. Uchytílové, cena pořízení 43 000 Kč. Cílem této studie bylo přinést myšlenku a návrh koncepčně estetického a funkčního řešení, jak využít obecní nemovitosti v centru obce (bývalá hospoda, nemovitost u dětského hřiště „Novákovi“ a objekt u parkoviště „Bučkovo“), které v současné době chátrají a mají minimální využití. Studie obsahuje tři varianty návrhů od minimalistické po maximalistickou. Dále byla aktualizována zastavovací studie rodinných domků v lokalitě Záhumenice za 10 000 Kč, která obsahuje varianty umístění rodinných domů v dané lokalitě s jejich případným dalším rozvojem. Zpracovatelem této studie byl Ing. Beroun. V roce 2019 byl vypracován a schválen nový územní plán, protože ten původní z roku 2010 již nevyhovoval. Pro zpracování nového územního plánu byl osloven stejně jako v předchozích letech Ing. arch. Jiří Hašek.

Obecní symboly

Na jednáních zastupitelstva obce bylo schváleno vyhotovení návrhu obecního znaku a vlajky včetně její výroby firmou LIKA-DECO s.r.o. Předchozí zastupitelé schválili návrh obecního znaku a nové zastupitelstvo schválilo návrh obecní vlajky. K návrhům a ke znaku, který byl dosud v naší obci užíván, se vyjádřil odborník z Podvýboru heraldiky a vexilologie. Doporučil jednodušší vzhled bez písmen, obrázek radlice s krojidlou (kosou) a len navrhl zvětšit. Znak i vlajka byly schváleny Poslaneckou sněmovnou. Obec sice za symboly zaplatila nemalou částku, ale zanecháme tady pro další generace symboly naší obce. Vlajka i znak vychází z původní štěměšské pečeti z dob Walldorfů. To byli majitelé sádeckého panství od roku 1678 do roku 1796, kam Štěměchy (Dsstiemyechy) v této době patřily. Pečeť je osmihranná o rozměrech 16 x 16 mm. V pečetním poli se nachází radlice hrotem nahoru. Po stranách ji doprovází květina (pravděpodobně květ lnu) a kosa bez kosiště (krojidlo). Nad radlicí jsou písmena I.DS. Obvod pečete je lemován linkou a perlou. Někdy bývá písmeno v názvu I.DS také vysvětlováno jako „poškozené T.DS“ – snad teritorium Dsstiemyechy. Znak obce byl vytvořen pro Štěměšské historické slavnosti, které se poprvé konaly v roce 2005. Nejen podle mého názoru je tento znak velmi zdařilý – obsahuje nejstarší pečeť obce a také barvy Miličínů – žlutou a černou. Páni z Miličina vlastnili Štěměchy od roku 1464 do roku 1505.

Pečeť obce, Znak z roku 2005

Nový znak obce 2019 Vlajka obce 2019 datování před

Obecní lesy Štěměchy – kůrovcová kalamita 2018/19

Lesní hospodářský celek „Obecní lesy Štěměchy“ zaujímá plochu 41,41 ha a v rámci katastrálního území Štěměchy jsou lesní pozemky situovány převážně v místních lokalitách Davdovce, Drbálku, Bazalky, Prašivce a Černého lesa. Dne 28. 6. 2018 byl Krajským úřadem Kraje Vysočina pro tento lesní hospodářský celek schválen lesní hospodářský plán, a to s platností již od 1. 1. 2018. Zpracovatelem lesního hospodářského plánu byla firma LESPROJEKT Brno, a.s. Lesní hospodářský plán velice podrobně popisuje stav našich lesů a výhledové plány toho, jak by se v následujících deseti letech mělo v lesích hospodařit. Součástí plánu jsou také porostní a těžební mapy. Kvůli nedostatku srážek a tím pádem rozšíření kůrovce dochází na mnoha místech ČR včetně naší obce k extrémnímu kácení lesů. Podle výsledku měření Českého hydrometeorologického ústavu byly v měsíci červnu letošního roku v rámci Kraje Vysočina naměřeny nejnižší srážky právě ve Štěměchách. Vzhledem k nepříznivým prognózám musí se i v našich obecních lesích nadále zpracovávat napadené porosty, a to co nejrychleji. Naše krajina bohužel změnila podobu. Vzhledem k tomu, že již nyní máme v obecních lesích značné množství holin, budou se v následujících letech tyto plochy připravovat pro zalesnění a realizovat samotné zalesňování tak, jak nám to ukládá současná platná legislativa a volit k zalesnění takové druhy dřevin, které budou vhodné jak z hlediska stanovištního, tak i z hlediska produkčního.

o dvě hodiny opožděn, protože rybník nebyl včas vypuštěn. Přesto však to čekání stálo za to. Mohli jsme vidět sumce, tolstolobiky, koi kapry, úhoře, štiky a další ryby. Kádě na břehu obklopovaly především děti, pro které to byl jistě zážitek vidět zblízka tak velké ryby. Po výlovu byly některé ryby prodány zájemcům a část z nich zakoupila obec, která hodlá dále rybník spravovat ve vlastní režii. V souvislosti s ukončením nájemního vztahu na pronájem rybníku Panský v roce 2014 rozhodlo zastupitelstvo obce, že v tomto volebním období bude hospodařit na rybníku vlastními prostředky. V roce 2015 proběhlo zarybnění rybníka a pro zájemce o rybaření jsou vydávány povolenky k rybolovu. Bylo důležité sdělit, že hlavním záměrem obce nebylo rybník „zaneplesit“ kvantou ryb, a už vůbec nebylo záměrem obce na této činnosti vydělat. Záměrem je zachovat možnost rybaření jako službu pro své občany, pro děti možnost nalézt si k rybaření cestu a vztah, a to vše v krásném a klidném prostředí dašovského rybníka. A v neposlední řadě pro mnohé lidi zachovat možnost letního koupání, které má zde nezaměnitelné kouzlo. Bohužel, museli jsme zklamat takový typ rybáře, který kalkuluje s tím, že za své vynaložené peníze na povolenku, musí obdržet adekvátní kusovou náhradu ryb. Musí být tedy velmi zklamaný z toho, že při každé návštěvě si zřejmě neodnese daný úlovek. Takovému rybáři můžeme doporučit navštívit jiný rybník, kde se na sportovní rybolov vyloženě specializují.

Panský rybník se po mnoha komplikovaných jednáních stal konečně vlastnictvím obce, obec do něj zakoupila ryby a zájemci o rybaření si mohli zakoupit povolenky na odchyt. Oblíbenými rybářskými akcemi se staly výlovy rybníka i rybářské závody. Na jaře roku 2008 byl Panský rybník pronajat Františku Šafránkovi z Třebíče, který rybník po určitou dobu provozoval a poskytl zájemcům i možnost rybaření. Rybáři se rovněž účastnili brigád, pečovali o rybník a jeho okolí. V úterý 28. října 2014 se uskutečnil výlov rybníka. Pan Šafránek se v roce 2014 rozhodl ukončit pronájem rybníka a rybník tak zpět vrátit do správy obce. Výlov rybníka Pančáku se naposledy konal před osmi lety, tak se v den státního svátku 28. října na hrázi sešlo mnoho zvědavců. Samotný výlov prováděli rybáři z Třebíče a byl nejméně

Tříkrálová sbírka

Již po několik let probíhá v naší obci Tříkrálová sbírka. Tato charitativní akce se odehrává vždy na začátku ledna kolem svátku Tří králů. Jedna či dvě skupiny koledníků v kostýmech tří králů obcházejí vesnici a vybírají od občanů peníze, které jsou věnovány Oblastní charitě v Třebíči. Tato nezisková církevní organizace pomáhá lidem, kteří se ocitli v obtížné životní situaci a také podporuje charitativní projekty jako např. Domov pro matky, Domácí hospic sv. Zdislavy, charitní pečovatelskou službu či další centra pro lidi staré, osamocené nebo handicapované či v hmotné nouzi. I v naší vesnici občané tuto akci podporují a rok od roku se zvyšuje vybraná částka. V lednu 2019 štěměšští koledníci vybrali víc než deset tisíc korun.

Kronika

Zápisem o událostech roku 2010 ukončila po 16 letech svoji kronikářskou činnost paní Milada Píšová. Na zasedání zastupitelstva obce Štětěchy byla dne 19. 12. 2011 pověřena paní starostkou Marií Báňovou a zastupiteli vedením obecní kroniky Mgr. Radka Řepová, která je i v současnosti kronikářkou obce. Přepsané zápisy z obou kronik byly umístěny i na obecní webové stránky a kronika je tak od roku 2015 vedena ve dvou podobách – knižní i elektronické.

Zpravodaj

V letech 2003 - 2009 vycházel dvakrát ročně Štětěšský a dašovský zpravodaj. Od roku 2011 obec vydává Zpravodaj obce Štětěchy.

14

OBCENÍ ZASTUPITELSTVO 2009 – 2019

Komunální volby a zvolení členové obecního zastupitelstva

1) Výsledky voleb do zastupitelstva obce v roce 2010: Z celkového počtu 18 kandidátů se volilo 9 nových členů OZ: Zvoleni byli: Mgr. Stanislav Augustin (163 hlasů), Marie Báňová (153 hlasů), Ivana Kovářová (142 hlasů), Mgr. Radka Řepová (114 hlasů), Karel Trnka (92 hlasů), Milan Vídenský (91 hlasů), Ing. Václav Křivan (84 hlasů), Radek Svoboda (84 hlasů),

Pavel Kovář (80 hlasů). **Starostkou obce byla zvolena paní Marie Báňová a místostarostkou paní Kovářová Ivana.** Poprvé v historii se vedení obce ujaly dvě ženy.

2) Výsledky voleb do zastupitelstva obce v roce 2014: Z celkového počtu 12 kandidátů se volilo 9 členů zastupitelstva. Zvoleni byli: Pavel Kovář (134 hlasů), Mgr. Radka Řepová (133 hlasů), Antonín Šilhavý ml. (129 hlasů), Ing. Václav Křivan (125 hlasů), Milan Vídenský (113 hlasů), Petra Trnková (112 hlasů), Libor Toufar (108 hlasů), Radek Svoboda (104 hlasů) a Karel Trnka (98 hlasů). **Starostou obce byl zvolen Ing. Václav Křivan a místostarostou Antonín Šilhavý ml.**

3) Výsledky voleb do zastupitelstva obce v roce 2018: Z celkového počtu 13 kandidátů se volilo 9 členů zastupitelstva. Zvoleni byli: Pavel Kovář (133 hlasů), Ing. Zdeněk Novák (126 hlasů), Zuzana Svobodová (125 hlasů), Mgr. Radka Řepová (122 hlasů), Petra Trnková (106 hlasů), Bc. Antonín Šilhavý (102 hlasů), Jiří Chromý (97 hlasů), Karel Trnka (92 hlasů), Libor Toufar (86 hlasů). **Starostkou obce byla zvolena Zuzana Svobodová a místostarostou Pavel Kovář.**

Poděkování

Velké poděkování patří bývalé starostce paní Marii Báňové za vykonanou práci, kterou pro Štětěchy za ta léta odvedla. Marie Báňová působila v letech 1976 – 80 jako členka MNV Štětěchy. Po osamostatnění naší obce od integrace s Předínem vykonávala od roku 1990 – 1994 funkci místostarostky a v letech 1994 – 2002 zastávala post starostky obce. Po čtyřleté odluce se v roce 2006 znovu vrátila do vedení obce, kde setrvala do roku 2014. Díky její obětavé práci, často na úkor vlastní rodiny, prošly Štětěchy velkou proměnou. Za dobu jejího dvacetiletého působení ve vedení došlo v naší obci k mnoha stavebním i společenským akcím. Pokusím se jmenovat alespoň některé: posílení a rozšíření elektrické sítě, telefonizace, plynofikace, nový obecní vodovod, generální rekonstrukce kulturního domu, obecního úřadu a kapličky, rekonstrukce rozhlasu, veřejného osvětlení a fotbalového hřiště, rekultivace skládky na Vrchách, příprava kanalizace, úpravy parků, návsi

a dětských hřišť, výstavba nové garáže či chodníků. Podílela se na přípravě mnoha kulturních akcí, mezi něž jistě patří: Vítání

15

občánků, volejbalový turnaj Štětěšský kačer, setkání seniorů či sraz rodáků. Vždy byla ochotna komukoliv pomoci, o tom by mohla vyprávět rodina Novákových, kteří jí vděčila opravdu za mnoho. Výrazně se zasloužila o výstavbu rozhledny na Mařence a celkové zvelebení obecního majetku. Nutno podotknout, že funkci starostky vykonávala neuvolněně a měla tak dvě zaměstnání, a téměř žádný volný čas. Novému starostovi i zastupitelům předala obec ve výborné finanční i stavební kondici, odvedla obrovský kus práce a zaslouží si být zapsána v povědomí obyvatel naší obce a do její historie.

ZAJÍMAVOSTI ZE ŽIVOTA V OBCI

Mořští orli nad Štětěchami

V pátek 21. října 2011 kolem poledne bylo možné pozorovat na Vrchách mimořádně zajímavý úkaz, kterým byly zásnubní

16

lety páru orla mořského, našeho největšího dravce. Dva dospělí ptáci dlouhé minuty kroužili nad lesem a polem a předváděli svůj typický zásnubní let.

Platinová svatba

Dne 22. února 2011 oslavili manželé Pavla a Ladislav Svobodovi 70 let na společné cestě životem. K jejich platinové svatbě jim všichni srdečně gratulovali.

100. narozeniny pana Svobody

Dne 15. srpna 2014 se ve štětěšském kulturním domě uskutečnila oslava 100. narozenin pana Ladislava Svobody. Na oslavě se sešla celá rodina čítající 62 členů. Pan Svoboda byl také dvacetičtyřnásobným pradědečkem. Mezi gratulanty nechyběli zastupitelé obce a také tři představitelé Kraje Vysočina. Byli to: Mgr. Homolka a Ing. Nápravníková z Odboru sociálních věcí a z Okresní správy sociálního zabezpečení přijela vedoucí Oddělení důchodového pojištění Eva Doležalová s dopisem od ministryně práce a sociálních věcí. Jedním z mnoha darů bylo i zvýšení penze. Největším dárkem pro jubilanta bylo to, že se sešla celá rodina. Pan Ladislav Svoboda byl nejen nejstarším občanem Štětěch, ale i celého okolí.

Pozn. Ladislav Svoboda zemřel 29. 2. 2016 ve věku nedožitých 102 let

Co dokáže ledovka a námrazy?

Poslední dva měsíce roku 2014 proběhly ve znamení mírné zimy. Přesto jsme se nevyhnuli na konci listopadu nebývalé silné námraze spojené s mrznoucím deštěm a tvorbou ledovky, která zasáhla téměř celou Českou republiku. I když námrazy a ledovka se u nás vyskytují prakticky každou zimu, byla to tentokrát událost velice významná, protože došlo k silnému poškození velkého množství stromů v obci i v okolí a rozsáhlé byly škody také v lesních porostech. Viditelně byly poškozeny stromy na návsi i na jiných místech obce, a to nejen staré i mladé výsadby či ovocné stromy v zahradách a alejích. Překvapivě dobře si poradily se silnou vrstvou ledu památné stromy ve tvrzi, kde došlo jen k malým škodám. V obecních lesích došlo k největším škodám v Drbálku. Cesta na Dašov byla několik dní zcela neprůjezdná v důsledku popadaných vršků a vyvrácených

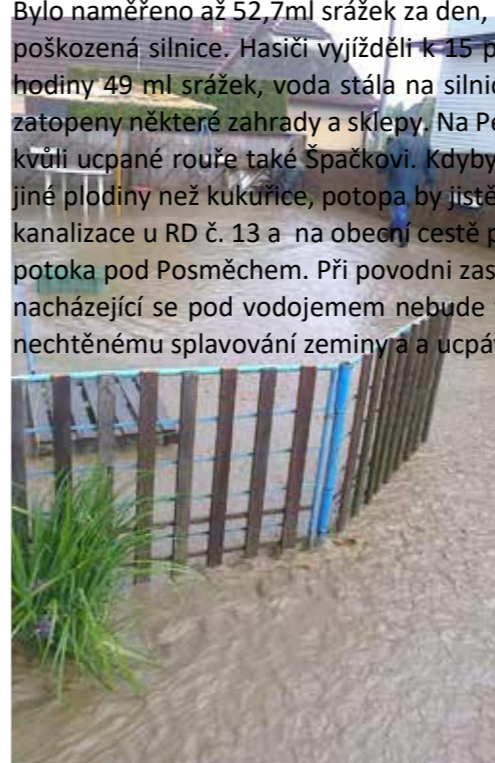
stromů. K dalším škodám na obecním majetku došlo na veřejném osvětlení a poškozena byla také chata na Vrchách, na kterou padl mohutný strom.

Povodeň

Veliká bouřka spojená s přivalovým deštěm v pondělí 26. 5. 2014 zanechala za sebou na Třebíčsku opravdovou spoušť.

17

Bylo naměřeno až 52,7ml srážek za den, místy spadlo až 12 ml za 10 minut. V Sokolí bylo zničeno 14 zahrad a v Třebíči silně poškozená silnice. Hasiči vyjžděli k 15 případům zatopených sklepů a ucpané kanalizace. Ve Štětěchách spadlo během hodiny 49 ml srážek, voda stála na silnici I. třídy, kterou tak proměnila v potok. Voda přetékala ze starých kanálů a byly zatopeny některé zahrady a sklepy. Na Pešově byli vytopeni Mašláňovi, Felixovi, Šloufovi, Svobodovi i Trojanovi. Dole v obci kvůli ucpané rouře také Špačkovi. Kdyby Štětěchy měly v té době novou kanalizaci a na polích na Vrchách byly zasázeny jiné plodiny než kukuřice, potopa by jistě nezpůsobila takovou škodu. Po povodni byla provedena oprava propadlé dešťové kanalizace u RD č. 13 a na obecní cestě při vjezdu od Předína byl vybudován odvodňovací žlab s odvodem dešťové vody do potoka pod Posměchem. Při povodni zasahovali štětěšští i třebíčští hasiči. Se ZVOZD Opatov bylo dohodnuto, že pozemek nacházející se pod vodojemem nebude využíván k pěstování kukuřice, ale bude trvale osetý trávou, aby bylo zabráněno nechtěnému splavování zeminy a a ucpávání dešťových rour.

Střelba ve Štětěchách aneb „Jak na Divokém západě“

Dne 3. 6. 2014 v časných ranních hodinách pětadvacetiletý řidič z Ostravska, několikrát soudně trestaný recidivista, neuposlechl v Třebíči výzvy policistů, aby zastavil na jejich pokyn své auto. Místo toho se snažil hlídce ujet. Za naší vesnicí vjel do lesa. Úmyslným couváním poškodil policejní vůz a ohrožoval policisty, kteří ho zasáhli střelbou. Muži se podařilo utéct do lesa. Při pátrání byli nasazeni další policisté, psovodi a také vrtulník s termovizí. Během dopoledne byl recidivista zadržen.

Naše prodejna láká zloděje

•• K opětovnému vykradení prodejny ve Štětěchách došlo 11. dubna 2015 ve večerních hodinách. Sedmadvacetiletý, již osmkrát soudně trestaný a celostátně hledaný muž z Náchodska a jeho „kolega“ jedenadvacetiletý, jedenkrát soudně trestaný muž z Brněnska po rozbití luxfer a ventilačního okénka vnikli do prodejny, kde odcizili potraviny, alkohol a cigarety. Díky včasnému zásahu policie byl jeden z mužů zadržen na místě a druhý hned další den ráno. Oba recidivisté se v minulosti dopouštěli především majetkové trestné činnosti a díky „vloupačce“ do našeho obchodu si zřejmě ještě nějaký čas ve vězení posedí.

Dopravní komplikace ve Štěměchách 2015

Výstavba kanalizace, čistírny odpadních vod i následná oprava státní silnice přinesla do naší vesnice mnohá dopravní omezení. K uzavírce obce kvůli rozsáhlým stavebním pracím došlo již 1. června 2015. Do Štěměch podle směrnic měla správně vjet auta pouze místních obyvatel a jen těch, jež měli povolenky obecního úřadu, které musely být vydávány dokonce nadvakrát kvůli jejich falšování a podvodům. V Červené Hospodě byl vyznačen zákaz vjezdu, jenž nechyběl ani na Veverce, přesto ho mnozí řidiči nerespektovali a projížděli naší obcí dál. Častým hostem ve Štěměchách bývala policie, která zde „měla úplné žně“ – co se týče pokut za vjezd do zákazu a jízdu na červenou, neboť kvůli průjezdu stavenišť zde byly umístěny semaforey. Objížďka Třebíč - Telč vedla přes Okříšky, Stonařov, Dlouhou Brtnici. V opačném směru auta musela přes Želetavu, Římov, Rokytnici a Stařeč. Objízdna trasa přes Štěměchy byla zavedena přes Královský kopeček a kolem Davdovce na Vrchy, pak v druhém směru také přes Humna. Průjezd byl jednosměrný, na začátku a na konci objížďky byly umístěny semaforey a čekání na zelenou trvalo i několik minut. Autobusové zastávky se během celého stavebního období měnily. Určitou dobu byla jedna před domem Prodělalových, pak i Novákových, na návsi i na Humnech, další na Vrchách. Ve středu 10. června 2015 se naše obec ocitla nejen v novinách, ale dokonce i ve zprávách TV NOVA, neboť průjezd částí

naší obce na dlouhé hodiny zablokoval devětapadesátiletý řidič kamionu, který se chtěl vyhnout objížďce a vjel do zákazu. Nakonec skončil v úzké uličce Nová (u Ondráčkových a Šilhavých), kde poboural několik plotů i sloup veřejného osvětlení. Vyprošťování zaseknutého kamionu trvalo téměř celý den a policie uložila řidiči pokutu 2 000 Kč. Škoda na rozbitých plotech i veřejném osvětlení dosáhla až k 75 000 Kč a měla být uhrazena z pojistky. Na předínskou pouť byla ještě přes prodloužený víkend (státní svátek 28. 9.) uzavřena a opravena silnice mezi Štěměchami a Předínem. Hlavní výstavba kanalizace v obci a oprava státní silnice byla ukončena 31. 10. 2015 a celý úsek opět plně zprovozněn.

Orientační běh ve Štěměchách

Ve dnech 6. a 7. června 2015 proběhly v našich lesích dva závody Českého poháru, žebříčku A a žebříčku B- Morava. Centrem závodů se stala louka na severním okraji Štěměch – na Vrchách. Běžce zcela jistě přilákal různorodý vysočinský terén. Do obou závodů se přihlásilo 1100 závodníků. Na startu chyběli v elitních kategoriích nejlepší běžci, kteří právě bojovali ve Skandinávii o body do Světového poháru. V mládežnických kategoriích se bojovalo ve dvou závěrečných závodech o nominaci na letošní ME dorostu a junioři měli poslední sledovaný závod před nominací na MSJ. V parných letních dnech 7. – 10. července 2016 se naše obec a okolní lesy staly centrem dění 23. ročníků H. S. H. Vysočina Cup 2016. Pořádajícím oddílem se stal SK Chrast. Do Štěměch přijelo 918 závodníků z celé České republiky, kteří si změřili síly v 53 kategoriích. Na Vrchách vyrostl stanový kemp se stánky s občerstvením. Jeden „stánek“ provozovali i štěměšští fotbalisté. Závody v různých kategoriích, mezi kterými nechyběla ani pивní štafeta, probíhaly po čtyři dny. V sobotu si sportovci zapůjčili i náš kulturní dům a tvrz, kde se konala diskotéka. Závody se běžely ve Frenštátě i v okolí Kobylí hlavy.

Maminka ČR 2017

Letošní soutěžní ročník měl na začátku 1400 zájemkyň, které chtěly zvítězit a stát se tak Maminkou ČR roku 2017. Do této soutěže se přihlásila i paní Jana Báňová s dcerou Adélkou ze Štěměch. Dostala se mezi 14 semifinalistek a celou soutěž dne 19. listopadu 2017 v Jihlavě vyhrála. Gratulujeme!

KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT V OBCI 2009/2019

Je nutno poznamenat, že ač jsou Štěměchy obcí poměrně malou, mají bohatší kulturní a společenský život než mnohé velké obce v našem okolí. V obci působí hasiči, ochotníci, myslivci i sportovci, pořádají se zde plesy, zábavy, akce pro děti i důchodce, hraje se zde divadlo, vydává se zpravodaj, lidé se setkávají u stavění máje, u vánočního stromku i na Mařence. Obec proslavily volejbalové turnaje, hasičská vystoupení na plesech a dříve i historické slavnosti a mnohé další akce, za které patří jejich pořadatelům velké poděkování. V obci se také dodržují tradice jako je např. velikonoční pomlázka, čarodějnice se stavěním máje a a psaním vzkazů po vesnici, barborky, čerti. Během zimních měsíců se také v obřadní síni koná cvičení pro ženy, které vede paní Jana Báňová. V obci také probíhají brigády na úklid veřejných prostranství, budovy obecního

úřadu, kulturního domu i tvrze, dále brigády hasičské. Každoročně se také koná akce Čistá Vysočina, kterou organizují naši sportovci. V neděli 7. dubna 2019 proběhlo v obřadní síni Velikonoční tvoření, které tak navázalo na Vánoční tvoření v prosinci 2018. Že by se nám zrodila nová tradice? V roce 2008 bohužel ukončil svou činnost spolek Rytíři tvrze štěměšské, který působil v naší obci od roku 2004. Členové tohoto spolku vzali na svá bedra zvelebování a opravy tvrze a rovněž pořádání historických slavností a jiných akcí. Během jejich působení proběhly ve tvrzi tři historické bitvy s doprovodným programem, divadelní představení i rytířský turnaj na koních. Pořádali také adventní koncerty, rytířské candrbály i country večery. Ukončení činnosti tohoto záslužného spolku mnozí v obci velmi litují.

Výšlap na Kobylí hlavu

Již několik let se schází občané Chlístova, Pokojovic, Předína, Štěměch, Markvartic a Heraltic na Nový rok 1. ledna na Kobylí hlavě. V 15 hodin bývá sraz na vrcholu, kde si účastníci připijí a popřejí hodně zdraví do nového roku. Obdiv zcela jistě patří všem, kteří po někdy náročném Silvestru vyrazí na výšlap a začnou tak nový rok pěknou zimní procházkou.

Hasičský ples

Ke každoročním akcím patří hasičské plesy, jejichž úroveň se každý rok zvyšuje hlavně díky vystoupením štěměšských hasičů i hasiček, za které patří velké poděkování paní Janě Báňové, která tato krásná vystoupení nacvičuje. Plesy se konají se v lednu či únoru v našem kulturním domě. Nikdy nechybí bohaté pohoštění či tombola. V letech 2010 a 2011 byl ples pojat jako maškarní, tak se i u nás v obci konaly hasičské šibřinky. O rok později celou akci zahájil neformální pěvecký sbor hasiček a hasičů se zpěvem

vlastní hymny – Alexandrovci revival a tanečním vystoupením – Českou besedou. Tedy v roce 2012 vznikla v naší obci nová tradice – hasičských vystoupení. Další rok byl ples zpestřen legračním vystoupením mužorettek v čele s Adélkou Báňovou. V roce 2014 ples zahájily štětěšské děti s půvabným tanečním vystoupením a zlatým hřebem se staly hasičské akvabely. Na tento ples se opravdu ve Štětěších dlouho nezapomene. Nejen kvůli pěknému programu a zábavě, ale především samotnému závěru této akce. Hasičské plesání bylo završeno pořádnou rvačkou, jejíž příčinou byly krádeže telefonů a peněz

20

z dívčích kabelek. Nechyběla rovněž asistence policie, otočené auto na střeše a násilné vniknutí spojené s krádeží do prodejny JMB ve Štětěších. Hasičský ples v roce 2015 byl zpestřen vystoupením Možná přijde i náčelník, v této originální travesti show se nám představili známí zpěváci a zpěvačky. O rok později byl ples zahájen country tancem Cotton eye Joe (nácvik R. Řepová) a zlatým hřebem večera se stalo vystoupení hasičů s tancem Trnky Brnky, kdy na ples zavítaly i Škopková (M. Vídenský) a Konopníková (P. Kovář), slavné to představitelky filmů Slunce, seno.... O rok později hasičské plesání zahájila skupina BAJDYŠ předtančením s názvem Hříšný tanec. Půlnočního překvapení se ujaly opět hasičky a s některými svými kolegy – hasiči všichni zatančili divošský tanec na píseň od Shakiry WAKA WAKA. V roce 2018 se předtančení opět ujaly naše děti s vystoupením Piráti ze Štětěš (nácvik R. Řepová) a hlavním bodem programu se stal „balet“ Labutí jezero. V letošním roce bylo zlatým hřebem plesu vystoupení Štětěšské ploutve.

Zimní sportovní akce

.....

Když nám to počasí v zimních měsících dovolí, sportovci vytvoří na volejbalových kurtech pro děti kluziště. Bruslit se také dá na hasičské nádrži či rybníčku Posměchu. Kolem obce se pak objeví i běžecké tratě a děti sáhnou na Pasíku či na každém kopečku. Milovníci lyžování navštěvují sjezdovky v okolí na Jalovci, Mrákotíně, Šacberku i Lukách nad Jihlavou. Mezi zajímavé štětěšské sportovní akce patří SKI AREÁL BAZALKA, který byl uskutečněn 7. března 2004. Tuto atrakci zorganizovali bratři Vídenští, jejichž traktor posloužil zúčastněným lyžařům jako vlek. V březnu následujícího roku uspořádali lyžařští nadšenci karneval na Bazalce. Byly vybudovány skokanské můstky i ledový bar. Proběhly soutěže na lyžích, závody na saních. Vrcholem dne byl závod netradičních sněhových vozidel jako byly např. necky či sud. V roce 2017 se po dvanácti letech uskutečnil opět karneval na sněhu v „skiareálu na Bazalce“. Soutěž v maskách a netradičních lyžařských vozidlech, mezi kterými se objevil i vůz poháněný poníkem Tondou, se konala za krásného zimního počasí v sobotu 21. ledna. Nechyběl ani skokanský můstek i ledový bar s občerstvením a všichni účastníci této akce si to pořádně užili. V roce 2018 se na místní ledové dráze u hasičárny uskutečnil 1. ročník Štětěšského curling cupu a o rok později se tato zajímavá soutěž opakovala. To se již soutěže účastnilo 9 párů a nejlépe se dařilo dvojici PETROVCI. Už se těšíme na další ročníky.

Masopust

.....

V roce 2002 byla i v naší obci obnovena pěkná hasičská tradice – průvod masek – masopust. Po představení masek u obecního úřadu se průvod vydá po silnici nahoru na Pešov a pak po Humnách dolů. Nikdy nechybí doprovodný vůz s občerstvením. Průvod doprovází dechová kapela a bývá zakončen v kulturním domě. Zatím poslední masopust se konal v sobotu 8. února 2014.

Dětský karneval

.....

Dětský karneval se uskutečnil 11. března 2012. Program zahájilo představení žáků ZŠ Předín, kteří pod vedením pana

21

učitele Augustina sehráli pohádku Strašidelná škola. Po pěkném vystoupení přišlo na řadu již samotné karnevalové plesání, kde si děti zatancovaly se Šmoulínkou a Dědou Šmoulou a mohly se také zúčastnit různých her i soutěží. Dne 2. března 2013 se v kulturním domě konal další dětský karneval. Program zahájili ochotníci z Čechočovic, kteří nám sehráli pohádku Princezna ze mlejna. Po zdařilém vystoupení následoval už samotný karneval spojený s tancem, přehlídkou masek i mnoha soutěžemi. Moderování celé akce se opět ujal Děda Šmoula (St. Augustin) se Šmoulínkou (Jana Báňová). Spokojené dětské úsměvy svědčily o tom, že se tato akce všem moc líbila.

Hostující divadelní společnosti

.....

I do naší obce občas zavítají ochotníci z blízkého okolí. V roce 2009 to byli divadelníci z Brtnice s vystoupením VRAŽDA SEXEM a o tři roky později nám sehráli detektivní komedii Hrobka s vyhlídkou. Pravidelně k nám však zajíždí divadelní společnost z Čechočovic. V březnu 2013 nám zahájili dětský karneval s pohádkou Princezna ze mlejna. O rok později to byla

pohádka O princezně, která ráčkovala. V roce 2017 pak následovalo vystoupení Ať žijí duchové! a další rok Mrazík. Zatím poslední jejich představení v únoru 2019 neslo název Krkonošské pohádky. Divadelní spolek z Čechočovic je tvořen především mladými, dětskými herci a klobouk dolů před jejich takřka profesionálními jevištními výkony.

Vítání občánků

V květnu 2004 byla v naší obci obnovena tradice vítání občánků, která tak navázala na 70. a 80. léta 20. století. Nejméně jednou za dva roky na jaře či na podzim se ve Štěměchách v obřadní místnosti OÚ koná tato malá slavnost. Vítání vždy doprovází program našich školáků či předškoláků, ve kterém nechybí básničky, písničky či hudební pásmo, hra na flétničky či na jiný hudební nástroj. Starosta či starostka obce přivítá děti s rodiči, maminky dostanou kytičku, děti malý dárek a rodiče se nám zapíší do pamětní knihy. Moderování této malé slavnosti se v posledních letech ujala Radka Řepová, program nacvičují Jana Báňová a Simona Špačková a obrázky do pamětní knihy kreslí Petra Trnková.

Stavění máje

K tradičním štěměšským akcím patří stavění máje a pálení čarodějnic. Tato akce se koná od roku 2001 u hasičské zbrojnice, kde je na louce postavena mája a v parku připravena hranice s čarodějnicí. Nechybí nikdy bohaté občerstvení. V případě nepříznivého počasí bývá někdy akce přemístěna do obecní garáže, kulturního domu či přímo do hasičské zbrojnice. V roce 2011 byla také hranice s čarodějnicí postavena na Pasíku. V letech předchozích navštěvovali štěměšské hasičské stavění máje pánové Sklenář – Novák, kteří nám vždy rádi zahráli na harmoniku a buben a byli oblíbení především u starší generace. V letech nedávných slavnost stavění máje většinou doprovází zpěv při kytáře. Další mája bývá postavena u rybníčka Posměch na Pešově a na Vrchách bývá také další hranice s čarodějnicí. K zajímavé události došlo v roce 2009. Podnapilí jedinci v kuklách z takřka sousední vesnice 1. května skáceli máju na Pešově a jeden pachatel byl při činu chycen a ztrestán. Za první republiky se pořádaly také slavnosti stavění i kácení máje. S tím bývala spojena dražba máje, což býval i vítaný příspěvek do hasičské pokladny. Jednou Štěměchákům skáceli máju mládenci z Rokytnice a štěměšští hasiči to dali dokonce k soudu. Soudci však žalobu s úsměvem zamítli, že prý se jedná o starodávný zvyk.

Ekologické vycházky

V sobotu 24. května 2008 se uskutečnila pod vedením Ing. Václava Křivana vycházka do okolí obce Štěměchy. Jejím cílem bylo seznámit občany nejen s mnohými zajímavými přírodními místy v okolí, ale i se vzácnými druhy rostlin a živočichů, které se zde vyskytují. Trasa vedla přes Dašov na horu Mařenku a ukončena byla na Vrchách. Akce se zúčastnilo přes třicet

22

účastníků z naší obce, z Předína i Bítováněk. V sobotu 4. června 2011 se konala další vycházka do přírody v okolí Štěměch pořádaná ZO ČSOP Kněžice v rámci projektu: „Podpora biodiverzity na Vysočině“, jehož cílem je mj. informovat veřejnost o

zajímavých přírodních lokalitách v jejich okolí. Trasa dlouhá asi 3 km vedla do blízkého okolí obce a byla zaměřena na poznávání starých pastvin, mezí a úvozů. Pod vedením Ing. Václava Křivana se vycházky zúčastnilo přes dvacet zájemců.

Pouť

Štěměchy od nepaměti slavily pouť na svátek svatého Václava spolu s Předínem. Předínský farář P. Antonín Bláha navrhl štěměšským občanům, že by bylo možné tuto pouť přesunout na květen, pokud by chtěli. Odůvodnil to tím, že štěměšská kaplička je zasvěcena svatému Janu Nepomuckému, který má svátek v květnu. Členové všech společenských organizací se na přesunutí pouti dohodli, každé osamostatnění od Předína, pod který jsme tehdy patřily, bylo vítané. Ve Štěměchách se tedy od roku 1988 začala slavit pouť v květnu. Průběh oslavy pouti se po léta nemění. Občané slaví pouť mší svatou v pátek nebo v sobotu u kapličky či na obecním úřadě, teď nově po dva roky zpět v krásném prostředí naší tvrze. Při mši bývá vystavena soška sv. Jana Nepomuckého. V sobotu pravidelně pořádají sportovci pouťovou zábavu v kulturním domě. V roce 2015 byla pouťová zábava zpestřena o vystoupení břišních tanečnic. V dřívějších dobách bývala ve tvrzi v neděli dechovka a hrával se také pouťový fotbal – ženáci proti svobodným. V roce 2019 se pokusilo navázat na dřívější tradici dechovek ve tvrzi a vystoupila zde dechová hudba Šohajka. Velkou část posluchačů bohužel ze tvrze vyhnal o půl páté déšť, vystoupení této kapely si však všichni zúčastnění velmi pochvalovali. Do obce pravidelně jezdí lunapark, který bývá na návsi. Štěměšskou pouť bohužel v posledních letech provází opravdu nehezké počasí – často vítr, déšť i zima.

Dětský den

V červnu 1995 uspořádalo obecní zastupitelstvo ve tvrzi dětský den, který byl hojně navštíven dětmi i dospělými. Den dětí ve tvrzi byl pořádán i v roce 1999. Členové zastupitelstva měli vždy pro naše nejmenší připraveny zajímavé soutěže a pěkné odměny. Od roku 2003 se tato akce koná každoročně. V letech 2005 a 2006 uspořádaly hasičky Den dětí na Vrchách. Pro děti bylo přichystáno mnoho zajímavých soutěží, viděly práci se cvičenými psy a mohly se svést i na koni. V červnu roku 2007 se pořadatelé rozhodli naplnit program dětského dne

pohádkovou cestou. Děti šly po vyznačené trase, na které potkávaly pohádkové postavičky a plnily různé

23

úkoly. Ve tvrzi pak byla pro ně přichystána odměna, občerstvení a ještě si mohly zasoutěžit. Pohádková cesta měla velký úspěch u malých i velkých, a proto bývá každoročně v červnu opakována. Moderování Dne dětí se s tradiční profesionalitou ujímá pan Stanislav Augustin. Od roku 2013 se štětěšský dětský den spojený s pohádkovou cestou odehrává na fotbalovém hřišti a v lese na Vrchách. Má vždy nový název podle některé z pohádkových postavicek, kterou mohou děti potkat v lese. Pohádková cesta mívá víc než 10 stanovišť, děti vždy obdrží krásné dárky a nějakou tu sladkost a rok od roku má více účastníků. Díky želetavským hasičům si mohou dopřát i pěnovou koupel. Nikdy nechybí soutěže či nějaké zpestření jako je např. jízda na koni, lukostřelba, popelářský vůz, bagr a další. Letošní dětský den spojený s pohádkovou cestou s názvem Putování s včelkou Májou byl naplánován na neděli 23. června, ale kvůli nepříznivému počasí musel být odložen. Uskutečnil se pak odpoledne v pátek 28. června – v den, kdy děti dostaly ve škole vysvědčení a začínaly jim prázdniny. Dětský den se opět konal na Vrchách, nechyběla ani želetavská pěna, sportovní soutěže, mnoho pohádkových postavicek v čele s Vilíkem a včelkou Májou a pěkné dárky pro děti. Trasa pohádkové cesty musela vést jinudy a byla zkrácena oproti rokům předchozím kvůli zničení lesních cest a rozsáhlému kácení stromů v lese na Vrchách. Velké poděkování za tuto krásnou akci patří

hlavně našim hasičkám v čele s paní Ivanou Kovářovou.

Štětěšský kačer

Obec proslavilo konání volejbalových turnajů Štětěšský kačer. Nultý ročník této soutěže byl uspořádán v létě roku 1999 a byl jednodenní. Zúčastnilo se ho 8 smíšených družstev. Sportovci byli rozděleni podle výkonnosti do dvou skupin: amatéři a profesionálové, později změna názvů na : výkonnostní a společenskou skupinu. Vítězové získali jako hlavní cenu upečenou nazdobenou kachnu. Od roku 2000 do roku 2009 byla tato volejbalová soutěž pro amatérská družstva dvoudenní a každoročně se zvyšoval i počet družstev – v roce 2000 se zúčastnilo 16 družstev, o dva roky později se sjelo z celé republiky již 26 družstev. Pro velkou účast upravili pořadatelé i další kurt před budovou obecního úřadu. Od roku 2010 je turnaj jednodenní. Je to dáno i tím, že v této době probíhají i další volejbalové turnaje jako např. Vranovská pláž, ale hlavně také kvůli velké náročnosti zajištění této akce pro pořadatele. V roce 2013 se novou, leč pouze přechodnou, dominantou tvrze v době konání turnaje stal nádherný kovový čáp. Jeho autorem je umělecký kovář Václav Noha, který s tímto dílem zvítězil v soutěži „O brtnickou kovadlinu“. Jsme rádi, že se štětěšská pastouška dostala do správných rukou. V letech 2014 - 2015 se turnaj nekonal, ale od roku 2016 už je zase součástí štětěšských společenských akcí. Na turnaj bývá až na výjimky krásné letní počasí a soutěž je vždy zakončena pěknou taneční zábavou ve tvrzi.

I v roce 2019 se štětěšský kačer konal v tradiční termín, a to poslední červencový víkend. Turnaje se zúčastnilo 14 družstev. Tentokrát Štětěchy postavily dva týmy. Sice se štětěcháckům nepodařilo vybojovat obzvláště vypečenou kačenu, která byla připravena pro vítěze turnaje, ale patří jim obrovský dík za to, že do toho vždycky jdou a hájí tak sportovní čest Štětěch. DÍKY!!!

Dašovský mlýn

Dne 9. srpna 2011 proběhl slavnostní křest muzea Dašovský mlýn, kterého se ujal muzikant Petr Bende. Po mnoha letech usilovné práce zprovoznila paní Marta Mastná se svou rodinou dašovský mlýn a otevřela jej jako muzeum mlynářství a venkovského života pro širší veřejnost. Muzeum provozují jako svůj koníček, prohlídka s výkladem trvá asi hodinu, je možná celoročně po telefonickém objednání.

OSLAVY 730. VÝROČÍ PRVNÍ PÍSEMNÉ ZMÍNKY O OBCI ŠTĚMĚCHY

V roce 2009 naše obec oslavila 730. výročí první písemné zmínky o obci. Při této příležitosti byl uspořádán sraz rodáků. Tato oslava se konala ve dnech 1. a 2. srpna. Program oslav byl bohatý. V sobotu dopoledne byla na obecním úřadě otevřena výstava. Na té naši občané vystavovali své výrobky. Vystaveny byly třeba pěkné věci soustružené i vyřezané z překližky, šperky vyrobené drátkováním, zdobené perníčky, vykované věci ze železa, malované obrazy a lepené modely. Ovšem největšímu zájmu se těšily vystavené dobové fotografie. Všem bylo velice milé, když na fotkách starých třeba padesát let uviděli sami sebe nebo své známé a pohledy na obec, která se časem velice změnila. Po slavnostním zahájení a proslovu paní starostky před budovou obecního úřadu byly položeny květiny k pomníku padlých, poté následoval průvod obcí a ve tvrzi se konal koncert u příležitosti 100. výročí narození hudebního skladatele p. Karla Horkého, čestného občana a štěměšského rodáka. Oslav se zúčastnil jako čestný host syn pana Horkého. V kulturním domě se uskutečnilo slavnostní setkání pro rodáky, při kterém si mohli všichni zatančit i pěkně popovídat. Pro mladší ročníky se konala taneční zábava ve tvrzi. I v neděli byla otevřena výstava na obecním úřadě, odpoledne si pak všichni zúčastnění mohli ve tvrzi poslechnout dechový koncert. Na připomínku této události se nám někteří hosté a účastníci podepsali do obecní kroniky. Nutno podotknout, že k slavnostní atmosféře přispělo i moc pěkné počasí. Tento rok slavili i hasiči, a to 110 let od založení sboru.

Také oni měli Den otevřených dveří v místní hasičárně, kde si všichni mohli prohlédnout staré fotografie, trofeje i různorodé hasičské náčiní. Výročí oslavili dne 23. května hasičskou soutěží na Vrchách.

Potlach

Od roku 1993 začal Oldřich Hamerník s dalšími nadšenci a později i svými syny v létě pořádat u Dašova Pod Rybníčky trampské potlaky. Na své si přišli všichni příznivci trampských písniček, kytar a posezení u táborového ohně. O sobotním večeru 19. srpna 2017 se konala oslava již 50. výročí založení T. O. KLONDYKE.

Festival folklorních tanců a harmonikářů

Na konci léta 2012 se uskutečnily v kulturním domě dvě akce: Festival folklorních tanců a Setkání harmonikářů. První z akcí díky nulové propagaci ze strany pořadatele Místní akční skupiny Podhorácko způsobila, že tak skvělí tanečníci z Polska a Březníka neměli žádné publikum, což byla velká škoda. Naopak na Setkání harmonikářů přijelo mnoho diváků z celého regionu. V sobotu 16. března 2013 se v kulturním domě uskutečnilo další Setkání harmonikářů a heligonkářů. Příznivci dechové hudby se přišli pobavit a zazpívat některé z pěkných lidových písniček. Pořadem provázel komik Pavel Kopecký a na pódiu se objevilo deset muzikantů. O rok později vystoupila v kulturním domě ve Štěměchách Veselá trojka Pavla Kršky. Tuto akci pořádala agentura z Třebíče a měla vysokou diváckou účast – až 326 platících. Mnozí diváci litovali, že akce neproběhla ve tvrzi, neboť bylo krásné počasí. Se třemi harmonikářmi vystupovala i čtyřletá holčička, která rovněž hrála na harmoniku. Její vystoupení jste mohli vidět také v silvestrovském Šlágru, ale premiéra – první veřejné vystoupení dívenky se odehrálo právě u nás. Dne 1. března 2015 vystoupila ve štěměšském kulturním domě jihočeská kapela Malá muzika Nauše Pepíka. Tato kapela je známá z TV Šlágr a velmi oblíbená, především u seniorů. Organizátorem koncertu byla agentura Kultur Top Třebíč, která ve Štěměchách již dříve uspořádala setkání harmonikářů. Akce se velmi zdařila, náš kulturní dům doslova „praskal ve švech“, tak byl obsazený do posledního místečka a velký potlesk s pochvalnými slovy svědčí o spokojenosti návštěvníků koncertu.

Strašení ve Tvrzi aneb Cesta hrůzy

Od roku 2008 se další tradiční akcí pro děti stalo strašení. Organizátorkou první strašidelné cesty byla paní Monika Smíšková, všech ostatních pak paní Ivana Kovářová se štěměšskými hasičkami. První strašidelná cesta vedla v okolí tvrze a Strhanky a v roce 2013 až ke Kozině. Od roku 2011 má už tradiční trasu: od obecního úřadu po Humnech nahoru, pak směrem k Mařenčinu kameni a Dašovu a zpět

do tvrze, která se nám na tento den vždy promění na opravdu děsuplné peklo s luciferem a čerty. Akce se koná většinou v září. Na cestě se nebojácné děti i dospělí vždy setkávají se strašidly i hororovými postavami. Nejmenší děti vychází v doprovodu svých rodičů ještě za světla a na ně bývají strašidla hodná, o to horší to pak mají ty starší ročníky. Někdy bývá strašidelná cesta spojena i se sbíráním indicí či písmenek, které pak na konci odhalí jméno či slovo spojené s naší cestou. Nebojácné děti pak na konci putování vždy dostanou nějaký pěkný dárek s diplomem a malé občerstvení. Čekání na cestu loni zkrátily a hlavně zpestřili všem účastníkům naši myslivci se svým programem.

26

Zdeněk Troška

Dne 4. září 2013 navštívil náš kulturní dům známý režisér Zdeněk Troška. Publikum pobavil vtipnými historkami z natáčení svých filmů. Všichni, kteří se přišli pobavit, odcházeli s úsměvy na tváři. Zdeněk Troška prokázal znovu, že je nejenom skvělým režisérem, ale rovněž skromným a milým člověkem.

Oslava 100. výročí vzniku Československé republiky

Dne 28. října 2018 jsme oslavili významné výročí. Uplynulo již 100 let od vyhlášení Československé republiky. Po celém území našeho státu probíhaly během jubilejního roku akce a slavnosti k příležitosti této významné události. Největší oslavy se uskutečnily v Praze a dalších velkých městech. Konaly se nejen průvody v historických kostýmech a s dobovou technikou, na mnoha místech probíhaly koncerty, pietní akce spojené s kladením věnců a odhalováním nových pomníků. Muzea či výstavní síně pořádaly tématické výstavy. V Praze se uskutečnila i

vojenská přehlídka a velkolepý ohňostroj. Po celé republice se také sázely lípy. Ani Třebíč nezůstala pozadu. Během třídních oslav se konala různá taneční i hudební vystoupení, dále také módní přehlídka i ohňostroj. Třebíč navštívil Ondřej Havelka s Melody Makers a zlatým hřebem byl příjezd T. G. Masaryka. Horolezci uložili do kupole městské věže schránku s poselstvím pro budoucí generace. Na

podzámecké nivě se utábořil junácký a sokolský tábor a proběhla zde ukázka výcviku prvorepublikové jezdecké kavalerie a čtverylka na koních skvěle provedená skupinou Štvanec z Brna. Akce probíhaly na Karlově náměstí, v divadle Pasáž, na nádvoří zámku, v Národním domě, v bazilice a také na Podzámecké nivě. Průvod účinkujících prošel historickým centrem města. Bohužel počasí nám v tyto dny nepřálo. Bylo pouhých 5 °C a zataženo se slabým deštěm.

Ve Štěměchách byl tento významný den připomenut setkáním občanů na Vrchách u dětského hřiště v neděli 28. října. Slavnost zahájila česká hymna, kterou zahráli mladí muzikanti na trumpety, poté všechny příchozí přivítal starosta obce Václav Křivan a Radka Řepová připomněla význam 28. října pro náš stát. Na závěr byla členy zastupitelstva zasazena lípa, tímto se také navázalo na tradici první republiky – sázení Lípy svobody. Členky obecního zastupitelstva napekly výborné koláčky a nechyběl ani tradiční punč a čaj. I přes nepřízeň počasí se při této malé slavnosti sešlo několik desítek štěměšských občanů.

FOŠIKUPI

Od roku 2003 se pravidelně na podzim koná v kulturním domě hospodský turnaj FOŠIKUPI, který je oblíben hlavně mezi

27

mladými muži i dívkami. Název se skládá ze dvou počátečních písmen čtyř disciplín: FO –tbal, ŠI-pky, KU-lečnick, PI-vo na ex. Poté následuje taneční zábava. V těchto hospodských disciplínách soutěží týmy nejen domácí, ale i z širokého okolí.

Setkání důchodců

Od roku 1999 začalo obecní zastupitelstvo ve spolupráci s Předínem organizovat každoroční setkání důchodců. Tato akce je střídavě pořádána ve štěměšském a předínském kulturním domě, pro přespolní je zajištěn autobus, bývá spojena vždy s bohatým kulturním programem, pohoštěním a kapelou k tanci a poslechu. Ve Štěměchách bývá setkání seniorů provázeno zábavným programem – humornými scénkami a písněmi, který zajišťují členové Štěměšské divadelní společnosti v čele s panem Stanislavem Augustinem. Nikdy nechybí vystoupení štěměšských zpěváků a dětí s flétničkami (Simona Špačková). Vystupují také děti pod vedením paní Jany Báňové (2013 – *Pramen zdraví s Posázaví*, 2017 – *Popeláři, Maminka ČR 2017*) a Radky Řepové (2015 – *Na Divokém západě, Cotton Eye Joe*, 2017 – *Piráti ze Štěměch*). V roce 2011 štěměšské ženy a dívky zacvičily humorně pojatou spartakiádu – skladbu *Poupata*. Setkání seniorů se většinou koná v listopadu, pouze v roce 2015 se tato tradiční akce uskutečnila až v období adventu, tak nám zde nechyběla ani ta pravá vánoční atmosféra.

Poslední leč

Tato tradiční myslivecká akce se koná pravidelně na konci listopadu. Je spojena s taneční zábavou, nikdy nechybí zvěřinové speciality a bohatá tombola. V letech 2015 a 2016 se leč pro veřejnost nekonala kvůli velmi malé účasti v předchozích letech, ale naštěstí byla zase nedávno obnovena.

Mikulášská nadílka

V neděli 5. prosince 2010 se konala ve Štěměchách netradiční mikulášská nadílka. Z obecního úřadu vyrazili už ve 14 hodin odpoledne čerti, andělé i s Mikulášem a vydali se na Pešov a Humny pak zpět. Doprovázel je nejen dechová kapela, ale i velký průvod dětí a dospělých. Hříšníci byli odnášeni do pekla, kde si museli vypitím příslušného nápoje odčinit své hříchy. Děti odevzdávaly andělovi svá vánoční přání, která byla v nebeské kanceláři řádně vyřízena. Tato pekelná banda měla nazkoušených a připravených spoustu legračních scének a všem zúčastněným se tato odpolední mikulášská nadílka moc líbila.

Vánoční zpívání

Vánoční zpívání má v naší obci již hluboce zakořeněnou tradici a koná se každoročně již od roku 2001. Občané se sejdou před obecním úřadem u betléma, aby si poslechli a zazpívali vánoční koledy. Vánoční zpívání bývá zahájeno trubači.

28

Vystupují nejen štěměšští zpěváci a hudebníci, ale i děti s vánočním vystoupením, v roce 2012 k nám také zavítala kapela Horanka i Pavoučci z Předína. V případě nepřízně počasí se tato akce přesunuje do kulturního domu. Nikdy nechybí vánoční punč či betlémské světlo. Vánoční strom býval původně ozdoben u autobusové zastávky, ale později byl betlém i nový

vánoční stromek umístěn na návsi. Vánoční atmosféru nám navozuje i nádherné osvětlení, které zajišťuje pan Michal Šilhavý. Jen to počasí nám poslední roky o Vánocích moc nevychází – bílé Vánoce už nebyly po několik let.

Vánoční turnaj ve stolním tenise

První turnaj v ping-pongu se uskutečnil v kulturním domě v prosinci 2010 o vánočních prázdninách. Sportovci se rozdělili na dvě kategorie: mládež do 15 let a dospělí. V roce 2012 v turnaji přibyla i kategorie dívek a žen a název turnaje zněl: „O pátku Forresta Gumpa“. Počet účastníků se pohyboval většinou kolem 25. V roce 2015 se konal 6. ročník a prozatím byl bohužel poslední.

Výstup na Mařenku

Velkou štěměšskou tradicí se také stal každoroční sraz občanů našeho mikroregionu na hoře Mařence, který bývá před Silvestrem. Setkávají se zde občané Štěměch, Dašova, Rokytnice, Římovy, Čáslavic i Předína, Markvartic, Chlístova, Lesné, Želetavy, a dokonce i Moravských Budějovic a Třebíče. Ve 12 hodin se všichni účastníci sejdou na vrcholu, nikdy nechybí společný přípitek, fotografování, projevy starostů či opékání špekáčků. Štěměšáci vždy tento den ukončí v našem kulturním domě, kdy je čeká myslivecký gulášek a nějaké to pohoštění. Dne 29. prosince 2012 bylo toto setkání výjimečné. Asi tisícovka obyvatel vesnic z okolí tu sice oslavila přelom roku už počtrnácté, ale poprvé to

bylo na nové rozhledně. Výhled do krajiny byl celkem dobrý, přestože byl opar a místy se nízko nad terénem objevily mraky. Viditelnost byla zhruba 20 km. Starostové pronesli své proslovy, bouchlo se šampaňské a přijíjelo se na šťastný nový rok i na rozhlednu. Dne 29. prosince 2018 se uskutečnil jubilejní 20. předsilvestrovský výšlap na horu Mařenku. Účast byla jako každý rok velká. Počasí bylo tentokrát skoro jarní. Nevíme, kdo s myšlenkou předsilvestrovského výšlapu před dvaceti lety přišel, nápad to byl však výborný. Vždycky je to po svátcích příjemná změna. Odtrhneme se od televize, jídla a

29

„nekonečných“ návštěv. Letos byl výstup na horu smutný, protože les, který rozhlednu obklopuje, úplně mizí před očima. Nebude trvat dlouho a rozhledna bude stát na holém kopci. Ještě informace z Mikroregionu Podhůří Mařenky. Koncem roku 2018 složil svoji funkci předsedy Mikroregionu pan Josef Herbrych a nově byl zvolen pan Antonín Novák, starosta obce Rokytnice nad Rokytinou.

SPOLKY V OBCI

Štěměšská divadelní společnost

Místní mladí nadšenci a příznivci divadelní múzy založili v roce 2006 Štěměšskou divadelní společnost. Režisérského vedení se profesionálně ujal Mgr. Stanislav Augustin. Svě první vystoupení - historickou fresku *Petr a Judita* sehráli s velkým úspěchem na II. historických slavnostech a pokračování *Petr a Judita II.* pak v březnu 2007. Další nastudovanou hrou bylo v prosinci 2006 cimrmanovské *Dobytí severního pólu Čechem Karlem Němcem*, v lednu 2008 následoval *Mrazík* a tentýž rok ještě *Bílá paní, aneb hrátky na hrádku štěměšském*. Všechna představení byla hojně navštívena a sklídila velký úspěch nejen u štěměšských diváků. S *Mrazíkem* objeli ochotníci i několik dalších vesnic, bylo dokonce vydáno i DVD a slávu Štěměch šířil i Bobkův kocour Karel, jeden z účinkujících. Neméně úspěšná *Bílá paní* tvořila součást programu IV. historických slavností roku 2008. Koncem února o rok později měla premiéru známá hra Františka Ringo Čecha *Dívčí válka*, kterou štěměšští ochotníci pečlivě nacvičili a s velkým úspěchem předvedli nejen ve Štěměchách, ale i v okolních vesnicích – premiéra hry se uskutečnila v sobotu 28. února, dvě představení ve štěměšském kulturním domě vidělo téměř 400 diváků. Tuto hru pak zahráli i v Předíně a v Římově.

První velkou společenskou akcí roku 2011 bylo divadelní představení *Hrátky s čertem*, obě premiérová představení se uskutečnila v sobotu 5. února 2011 v kulturním domě ve Štěměchách. Naši ochotníci opět předvedli své kvality, sklídili velký aplaus a pochvalné komentáře od svých diváků. Pět představení této divadelní hry vidělo ve Štěměchách, Předíně, v Římově a Želetavě přes 900 spokojených diváků. Dne 12. dubna 2014 se uskutečnila premiéra představení Štěměšské divadelní společnosti s názvem *Pravda o zkáze Titaniku*. Začátky představení byly stanoveny na 14. a 19. hodinu. Tato hra pochází z pera Františka Ringo Čecha, jehož předchází hru *Dívčí válka* sehráli naši ochotníci před několika lety. Děj hry vychází z nálezu deníku kapitána věhlasné lodi Titanic a přibližuje poslední okamžiky před potopením v trošku jiném duchu, než jsme zvyklí. Jelikož je to dílo „božského Ringa“, nechybí výborné dialogy a skvělý situační humor. Štěměšští ochotníci v čele s panem Stanislavem Augustinem si hru malinko upravili a přizpůsobili dnešní době a samozřejmě nechybějí nezbytné štěměšské „hlášky a odkazy“. Štěměšská divadelní společnost také navštívila se svým představením Želetavu, Římov a Horní Újezd. Obnovená premiéra hry Divadla Járy Cimrmana s názvem *Dobytí severního pólu*, kterou sehráli naši ochotníci doma dne 27. února 2016, se i po deseti letech podařila. Svědčí o tom nejen pochvalný článek v novinách, ale především rozesmáté a spokojené obecnstvo. Tato kočovná společnost navštívila se svým vystoupením i několik dalších obcí. Štěměšští ochotníci si pro své obdivovatele připravili další hru, která měla premiéru 11. března 2017 s názvem *Námluvy komtesy Gladioly aneb Přistání ve skleníku*. Tato rozverná komedie, kde hlavní roli hrají rozličné převleky a záměny osob, měla své filmové zpracování se skvělými herci jako byla např. Iva Janžurová a Miloš Kopecký. Naši ochotníci si s danou hrou pod vedením režiséra Stanislava Augustina velmi dobře poradili a premiéra, která se ve štěměšském kulturním domě konala v sobotu 11. března, měla velký úspěch a diváci se výborně bavili. Hru ještě sehráli v Želetavě a Horním Újezdě. Sezóna roku 2018 byla pro členy Štěměšské divadelní společnosti nezvykle dlouhá. Vždyť zkoušet začali hned na počátku kalendářního roku a poslední představení odehráli až 3. listopadu. Pro uvedení byla tentokrát vybrána hra *Lucerna aneb Boj o lípu*, které vychází z parodického zpracování klasické divadelní hry A. Jirásky a uvedlo ji ústecké Kladivadlo s komikem Josefem Dvořákem. Premiéra se uskutečnila v sobotu 7. dubna 2018 od 19 hodin v našem kulturním domě. Reakcí publika si všichni její aktéři

ověřili, že (opět) vybrali správně! Následně byla hra opakována na stejném místě v neděli odpoledne. Při tomto představení došlo k politováníhodné události, ke které naštěstí dochází (doufejme) maximálně jednou za dvanáct let! Utrhla se totiž opona a představení tak zachraňoval inspicient s nasazením vlastních sil, když po celé poslední dějství oponu obětavě držel, aby se mohlo hrát, čímž bylo obecnstvo pobaveno i neplánovaně. Po štěměšském vystoupení následovalo dnes už pravidelné kočování, které zahrnuje vystoupení v Římově, v Želetavě, derniéru mohli zhlédnout diváci v Horním Újezdě. Na těchto štacích se znovu potvrdilo, že návštěvnost na představeních štěměšských ochotníků je nanejvýš uspokojivá a že i přespolní diváci chodí na „své“ herce rádi. V pátek 7. září 2018 se splnil sen všech generací štěměšských ochotníků. Jak svým divákům již při premiéře slíbili, přenesli divadelníci právě uváděný kus do prostředí tvrze. Na třech místech (na vyvýšeném místě pod zachovalým pilířem zbudován byl mlýn, zámek postaven na pódiu a prostranství kolem lípy rozumí se samo sebou) rozehráli děj, s gustem se pohybovali mezi usmívajícími se diváky a vůbec si užívali krásný večer. K úspěchu představení nepochybně přispělo také nádherné počasí a skvělé obecnstvo, které se za jednotlivými scénami obětavě otáčelo a přeměnilo tak princip otáčivého hlediště na princip otáčivého diváka. A všichni doufají, že se ve tvrzi nehrálo divadlo naposledy!

Myslivci

Na základě rozhodnutí Městského úřadu Třebíč ze dne 26. května 2003 byla uznána společenstevní honitba Štěměchy – POD HOROU. Držitelem této honitby je Honební společenstvo Štěměchy. Celková výměra honebních pozemků je 516, 6 ha. Myslivecké sdružení Štěměchy pečuje o zvěř, provozuje krmelce, zásypy, napajedla, vysazuje remízky pro úkryt zvěře, má právo odlovu škodné zvěře. Hlavní náplní mysliveckých sdružení patří především péče o lesní zvěř hlavně v zimním období. Myslivci konají také různé brigády na opravu posedů, sušení sena a musí se postarat i o zvěř sraženou na silnicích. Kvůli nedostatku drobné zvěře (koroptev, bažant, zajíc) je odlov soustředován především na srncí a černou zvěř. Myslivci

každoročně pořádají oblíbené poslední leče provázené bohatou tombolou a výborným srnčím gulášem, zajišťují také občerstvení v kulturním domě po vánočním výstupu na Mařenku a dříve také na volejbalovém turnaji Štěměšský kačer. V roce 2017 měl myslivecký spolek ve Štěměchách 8 členů. Novým předsedou byl zvolen Libor Toufar, místopředsedou Pavel Kovář ml. a funkci hospodáře vykonával Martin Báňa. V našem kulturním domě uspořádali myslivci v září 2018 výstavu pro děti i dospělé, kteří přišli na tradiční strašení. Z pověření předsedy OMS Třebíč Ing. Tomáše Sedláčka měli myslivci na březen 2019 připravený cyklus přednášek pro děti v mateřské a základní škole v Předíně. Zábavnou metodou děti seznámili s hlavním posláním myslivce, a to je ochrana přírody.

Fotbalisté

Členové místního oddílu kopané hrají IV. třídu skupiny B se střídavými úspěchy. Zimní příprava probíhala dříve v tělocvičně ZŠ Předín a poté v Želetavě. V letech 2010 - 2015 působilo ve Štěměchách i družstvo fotbalistek. Jejich trenérem byl zpočátku Stanislav Augustin, později Milan Vídenský. Sportovci se podílejí na pořádání masopustu, každoročně organizují pouťovou zábavu, občas i letní zábavy ve tvrzi a účastní se i dalších akcí pořádaných hasiči či obecním úřadem jako je např. Štěměšský kačer, dětský den, strašení, FOŠIKUPI. V posledních dvou letech pro pobavení své i diváků uspořádali i curlingové turnaje. Pravidelně se zúčastňují brigád i akce „Čistá Vysočina“ Tréninky i domácí zápasy se v letech 2011 a 2012 konaly na hřišti v Chlístově, neboť štěměšské hřiště bylo v rekonstrukci. Od roku 2013 se hraje znovu na Vrchách. Ve funkci trenéra působí v současné době Lukáš Bobek.

30

Sbor dobrovolných hasičů

Nejstarším a nejdůležitějším spolkem ve Štěměchách jsou bezpochyby hasiči. V dřívějších dobách bylo hlavní náplní tohoto velmi záslužného spolku především hašení požárů, ochrana majetku i zdraví a životů a v tomto směru také ve spolupráci s obcí i nyní budují a vybavují zásahovou jednotku. Štěměšští hasiči zasahovali v roce 2014 při dvou událostech, a to 26. 5. a 3. 8. při technických zásazích – odčerpávání vody ze sklepů i zahrad. V současné době se však naštěstí už požáry tolik nevyskytují jako v dobách minulých, tak jejich novou náplní je především pořádání společenských akcí, účast na hasičských soutěžích a péče o děti a mládež. Bez hasičů by to ve Štěměchách opravdu nešlo. Hasičský sbor v naší obci byl založen 4. září 1899 a v roce 2019 slaví již 120.

výročí založení. Koncem roku 2015 probíhala na vlnách regionálních stanic soutěž sborů dobrovolných hasičů zvaná Dobráci roku. Uskutečnila se formou reportáží a následného hlasování pomocí SMS – zpráv. Reportáž o našem sboru byla vysílána v závěru roku 2015. V rámci kraje bylo představeno celkem 40 sborů, ten náš se umístil na 21. místě se ziskem 362 hlasů. Přestože naši hasiči nevyhráli žádnou z cen, bylo natáčení pěkným zážitkem. O tom, že se zde redaktorce líbilo, svědčí i to, že se k nám vrátila, aby natočila pořad o méně známých místech Vysočiny – o naší tvrzi. Tento pořad byl pak vysílán o prázdninách v rádiu. V roce 2015 byla provedena rozsáhlá rekonstrukce hasičské zbrojnice.

Nejen hasičský sbor, ale vlastně celou obec zasáhla v roce 2017 velmi smutná událost. Dne 16. března při hasičské brigádě v lese náhle zemřel starosta SDH Štěměchy pan Petr Bobek ve věku 38 let. Odešel tak otec od rodiny, dlouholetý kamarád, dobrý, obětavý a pracovitý člověk. Čest jeho památce!

V roce 2017 měl SDH Štěměchy jednu událost, a to byl požár dřeva na Vrchách. K události došlo 5. července v 3:22. Na místo požáru přijely také jednotky z Třebíče, Předína a Rokytnice nad Rokytinou. Na počátku roku 2019 měl sbor celkem 96 členů, z toho 30 mladých hasičů do 18 let a 19 žen. Hasiči pořádají tradiční plesy, masopust, stavění máje, dětský den i strašení. Pro členy a členky sboru se každoročně koná výroční schůze s pohoštěním, bučkobraní a uzonobraní a hasičské zájezdy. Starostou sboru je v současné době Pavel Kovář st., místostarostou Lukáš Bobek, velitelem sboru Luděk Špaček a jeho zástupcem Martin Báňa, velitelem zásahové jednotky Libor Toufar, jednatelem a kronikářem Mgr. Stanislav Augustin, referentem mládeže Michal Šilhavý a hospodářkou Zdeňka Dvořáčková. Členové hasičského sboru se účastní okrskových soutěží, postupně doplňují hasičskou výzbroj i výstroj, provozují také obcerstvení v hasičské zbrojnici, pro mladé hasiče pořádají letní soustředění, účastní se brigád a dalších akcí. Velké poděkování patří paní Ivaně Kovářové a ženám hasičkám za pořádání krásných akcí pro děti, Stanislavu Augustinovi za organizaci kulturních a společenských akcí, v neposlední řadě také Michalu Šilhavému a Ludku Špačkovi za péči o hasičskou mládež. Mladí hasiči dosahují velkých úspěchů na hasičských

soutěžích a šíří tak slávu Štěměch v celém okolí. Podívejme se nyní na stručný přehled vývoje našeho sboru s názvem: „HISTORIE SDH ŠTĚMĚCHY V KOSTCE“, „POSLEDNÍ DVACETILETÍ – ROK PO ROCE“ a „MLADÍ HASIČI“ od pana Stanislava Augustina a Michala Šilhavého.

HISTORIE SDH ŠTĚMĚCHY V KOSTCE

4. září 1899 - založení sboru

- 1912** doposud zachovaná kniha protokolů
- 1913** první historicky doložený zásah při požáru u Jana Dokulila
- 1918** do nového státu s novým vedením (vznik ČSR)
- 1924** zřízení samaritánského sboru
- 1928** největší série požárů ve Štěměchách (2 stavení vyhořela úplně)
- 1932** další katastrofální rok (během půlroku hořelo čtyřikrát)
- 1939** nová organizace sboru pro potřeby Protektorátu
- 1941** pořízení nové motorové stříkačky od firmy Vystrčil
- 1946** vznik prvního kolektivu mládeže (dorostenci)
- 1953** z hasičů se stávají požárníci
- 1957** první soutěžní družstvo žen
- 1960** velký požár ve stodole JZD
- 1966** velké okrskové námětové cvičení

- 1967** zakoupení požárního vozidla od ZGK Třebíč-Borovina
- 1970** pořízení moderní stříkačky PPS-12
- 1971** zakoupení klavíru pro KD prostřednictvím zasl. umělce Karla Horkého
- 1973** přístavba garáže u požární zbrojnice
- 1975** zrušení pohřební pokladny
- 1977** přebudování požární nádrže
- 1989** převzetí patronátu nad areálem ve Tvrze
- 1990** z požárníků jsou opět hasiči
- 1996** po několikaleté odmlce sbor opět akceschopným
- 1999** velké oslavy 100. výročí založení SDH ve Štěměchách

POSLEDNÍ DVACETILETÍ - ROK PO ROCE

32

2000 stěhování klubovny do hasičské zbrojnice, lesní požár u Dašova (před kácením máje), zisk putovního poháru po třetím vítězství na okrskové soutěži v Předíně, 1. ročník Memoriálu Františka Trnky (součást okresní ligy), velký zájezd do vinného sklepa ve Znojmě (9. prosince)

2001 na počátku nového tisíciletí čítá sbor 46 členů, účast na svatbě hospodáře sboru (první satební program), stavění máje poprvé před hasičskou zbrojnicí, 2. ročník Memoriálu (opět v kalendáři okresní ligy), fotbalový zápas hasiči versus sportovci (červen, hřiště na Vrchách), první hospoda v hasičárně

2002 obnovení masopustu (16. únor, účast 20 masek), slavné vítězství mužů i mužů nad 35 na okrsku v Předíně, 3. ročník Memoriálu (už bez zařazení do okresní ligy), sborový rekord v požárním útoku (25,99)

2003 ples s předtančením (country skupina z Třebíče), stavění máje s živou hudbou další ročník Memoriálu Františka Trnky, stavění sušáku, pečení prasete ve tvrze, konec Elišky (Avia od firmy Smetana), invaze žen do sboru

2004 na plese poprvé hraje H-Band, anketa hasič roku (vítězem Luděk Špaček), úspěšný masopust (střídání akce s fotbalisty), pokračování Memoriálu (naši čtvrtí za 24,33), na okrsku v Brtničce poprvé soutěží naše ženy, oslavy 105 let s videoprogramem, první pokus o ustavení kolektivu mládeže, společný zájezd, návštěva sklepa (Sádek)

2005 na plese anketa Hoří má panenku, karneval na sněhu (místo konání – svah na Bazalce), okrsková soutěž na Vrchách (reprezentují 3 kolektivy mužů, 1 družstvo žen), zatím poslední Memoriál Františka Trnky, první velký Den dětí na hřišti na Vrchách, zásah po průtrži mračen na počátku září

2006 akcím roku nepřeje počasí (nejdříve poznamená masopust), stavění máje v budově obecního úřadu, první pohádková cesta (start i cíl ve tvrze), významné doplnění zásahové jednotky

2007 vrcholí slabá účast na hasičských plesech (Co s tím?!), další pohádková cesta (nabývá na rozsahu i popularitě), první bůčkobraní ve tvrze (akce společná s obcí), snaha o adaptaci uvolněných prostor na OÚ na klubovnu

2008 tále se nedaří zvýšit účast na plese, oslava stavění máje v kulturním domě, pohádková cesta z tvrze do tvrze přes pohádkový les, první Strašení na tvrze (iniciativa naší členky Moniky Smíškové)

2009 likvidace spadlé lípy na návsi, stavění máje opět v kulturním domě, oslavy 110 let jako součást Dne obce, společné focení, okrsková soutěž, slavnostní schůze, výstava historie a současnost SDH v hasičské zbrojnici, první představení mladých hasičů na okrskové soutěži

2010 na počátku roku má sbor již 73 členů (z toho 16 žen a 14 dětí), ples organizován jako maškarní, na okrskové soutěži v Brtničce opět soutěží mladí hasiči, 2. ročník Strašení na tvrze v péči našich žen, mikulášský průvod na konci roku **2011** ve sboru se objevují nové vycházkové stejnokroje (nejdříve 7 pánských, 2 dámské), stavění máje v nové garáži obecního úřadu, hranice na Pasíku, mladí hasiči získávají zkušenosti, absolvovali 6 soutěží, strašidelná cesta poprvé až do polí směrem k Dašovu

2012 první ples s programem: Alexandrovci revival a česká beseda, stavění máje opět před hasičskou zbrojnicí s bohatým občerstvením, starost o kolektiv mladých hasičů přebírají Luděk Špaček a Michal Šilhavý, účast MH v okresní lize (mladší

33

celkově 8., starší 12. místo), dne 10. června zemřel dlouholetý starosta sboru Pavel Bobek

2013 starostou sboru zvolen Miroslav Herynek, program plesu: česká beseda a vystoupení mažorettek, nová hasičská dráha na Vrchách, soutěží omlazené družstvo žen (trenéři Martin Báňa, Petr Bobek), generální oprava PS 12, bůčkobraní poprvé jako interní hasičská akce

2014 na plese předtančení v podání mladých hasičů a vodní balet, nová plesová kapela Maraton, definitivní zavedení občerstvovací stanice v hasičárně, zatím poslední masopust s kapelou Horanka, oslava stavění máje poprvé za doprovodu kytar, účast na setkání „vystrčilek“ v Mladoňovicích (přítomen senátor M. Vystrčil), oslavy výročí 115 let sboru – okrsková soutěž, svěcení techniky

2015 starostou sboru zvolen Petr Bobek mladší, rekonstrukce hasičské zbrojnice, vybudování sociálního zařízení, program na plese – Travesti-show, tři družstva MH v okresní lize (1 starší, 2 mladší), první táborové soustředění mládeže v Radoníně, přihláška do soutěže Dobráci roku

2016 hlavní program plesu: parodie na Slunce, seno....., výsledky ankety Dobráci roku (21. místo v kraji ze 40 účastníků), zájezd za vínem na Znojensko, návštěva louckého kláštera, kromě stavění tentokrát i kácení máje s řízkobraním, pořádáme okrskovou soutěž místo Brtničky, druhé táborové soustředění mládeže v Radoníně (pětidenní)

2017 na počátku roku rekordní počet členů – celkem 96, na plese skupina Bajdyš z Třebíče a divošský tanec, zhotovení skříněk na poháry, vzniká iniciativa za vytvoření hasičského praporu, týdenní soustředění mládeže v Butově (Hracholuská přehrada), pořízení překážek pro požární sport, aktivita dorostenců, dne 16. 3. zemřel starosta našeho sboru Petr Bobek **2018** starostou sboru zvolen Pavel Kovář starší, místostarostou Lukáš Bobek, předskokany plesu Piráti ze Štěměch, hlavním bodem Labutí jezero, pokračuje vybavování zásahové jednotky, výměna členských průkazů, bohatá činnost dorostenců,

úspěchy Michala Špačka v požárním sportu, další týdenní soustředění MH, tentokrát na táboře Kalich, po roční přestávce obnovené bučkobraní

2019 oslavy 120 let od založení sboru

MLADÍ HASIČI

2008 založení kolektivu mladých hasičů - vedoucí kolektivu Pavel Kovář ml. a Jiří Sochna

2009 ukázka požárního útoku na okrskové soutěži (další roky už pravidelná účast na okrskových soutěžích)

2011 účast na šesti soutěžích Okresní Ligy Mladých Hasičů dále jen OLMH - 14 dětí

2012 vedení družstev přebírají Luděk Špaček a Michal Šilhavý, absolvováno všech 14 soutěží ligy, nejlepší umístění: 3. místo ve Starči, OLMH celkově: mladší 12. místo, starší 8. místo

2013 absolvováno 14 soutěží ligy, nejlepší umístění mladší 1. místo v Budíkovcích, starší 3. místo v Jaroměřicích a Petrovicích, OLMH celkově: mladší 6. místo a starší 9. místo

34

2014 složení mladšího B družstva - celkem 3 družstva tj. 21 dětí, absolvováno 13 soutěží ligy, nejlepší výsledky: mladší 3. místo v Budíkovcích, OLMH celkově: mladší A 8. místo mladší B 19. místo a starší 9. místo, návštěva poslední soutěže Jihlavské ligy a veliký úspěch - mladší 1. místo, starší 3. místo

2015 absolvováno 14 soutěží ligy, nejlepší výsledky: mladší - 1.místo ve Vladislavi, Kojeticích, Jaroměřicích, Budíkovcích a Výčapech, 2. místo ve Starči a 3. místo v Rudíkově, starší 1. místo v Kněžicích a ve Starči, 2. místo v Častohosticích a 3. místo v Jaroměřicích a Budíkovcích, OLMH celkově : mladší A 2. místo a mladší B 14. místo, starší : 6. místo **2016** složení staršího B družstva už máme celkem 4 družstva tj. 28 dětí , absolvováno 14 soutěží ligy, nejlepší výsledky: starší 1. místo v Kojeticích a Budíkovcích, 2. místo ve Vladislavi, Domamili, Hrotovicích, Starči a Výčapech, OLMH celkově: mladší A 3. místo a mladší B 17. místo, starší A 9. místo a starší B 11. místo, návštěva poslední soutěže jihlavské ligy se staršími a 2. místo

2017 absolvováno 14 soutěží ligy, nejlepší výsledky : mladší 2. místo v Častohosticích, D.Vilémovicích a Markvarticích, 3. místo ve Vladislavi, Jaroměřicích, Heralticích a Budíkovcích, starší 3. místo v Jaroměřicích, OLMH celkově : mladší A 4. místo, mladší B 16. místo, starší 11. místo

2018 absolvováno 16 soutěží ligy, nejlepší výsledky: mladší 1.místo v Častohosticích a Kojeticích, 2. místo v M.Budějovicích, Přibyslavicích, D.Vilémovicích a Kněžicích, 3. místo ve Vladislavi, Domamili, Jaroměřicích a Rudíkově, OLMH celkově: mladší A 3. místo, mladší B 15. místo, starší 14. místo

2019 opět složena čtyři družstva - 2 starší a 2 mladší, v jarní části sezony odjeto 9. soutěží OLMH, doposud nejlepší průběžné pořadí v historii: starší 2. místo mladší dokonce v čele ligy.

A JEŠTĚ TROCHU Z HISTORIE ŠTĚMĚCH...

Dašovský mlýn – muzeum mlynářství a venkovského života

Založení Dašovského mlýna a rybníka se dle rodinné ústní tradice klade do doby krále Karla IV., tedy do druhé poloviny čtrnáctého století. Ale nejstarší hmatatelné doklady o něm jsem našla v brněnském archívu ve spisech panství brtnického (Urbáře) sádeckého (Lánový rejstřík a Tereziánský katastr). Bylo zajímavé luštit staré písmo „kurent“ a dozvídat se jména lidí žijících ve Štěměchách před mnoha staletími. Nejstarší písemně potvrzený zápis pochází z doby před rokem 1536, kdy zde žil Jakub mlynář , z roku 1570 Štefl mlynář a dále potom z let 1656 Vít mlynář a 1672 Tobiáš, mlynář dašovský. Vrchnost tehdy v celé zemi sčítala obyvatelstvo, zbídačelé třicetiletou válkou, a sestavila proto velký úřednický aparát, díky němuž se nám dochovaly tyto cenné doklady z historie obcí. Posledně jmenovaný byl současník a možná přímo rodina pověstné Mariany zavražděné roku 1689.

Na Dašově jsem prožila dětství a považovala ho vždy za svůj pravý domov, i když mě běh života na léta zavál do Třebíče.

35

Od chvíle, kdy se mi povedlo natrvalo vrátit, snila jsem o tom, jak zachránit starobylý dům a mlýnské zařízení, aby um, znalosti a práce našich předků, kterých si velice vážím, nezetlely v zapomnění. Patřily k tomu hodiny studia písemností, rozhovory s odborníky, procházení skanzenů, abych se naučila znát jednotlivé stroje a chápat technologie, o kterých mi nikdo z rodiny nikdy nevyprávěl.

Ale člověk v produktivním věku nemívá času nezbyt, a tak jsme se k práci na vyklizení několikapatrového mlýnského křídla, které od roku 1940 ztratilo svůj původní účel a bylo používáno jako odkládiště nepotřebných věcí, dostávali jen po chvilkách. Nebylo nic, co by nás popohánělo. Až před dvěma lety jsem na půdě objevila pravý poklad: deníky pana doktora Karla Hobzy, kde si s pečlivě zapisoval údaje o chovu dobytka, denní práce na polích, v domácnosti, z provozu mlýna i důležité události. Bylo konečně nalezeno to, co mi v historické mozaice chybělo: datum přestavby starého jednoduchého středověkého mlýna na moderní mlýn válcový a jeho uvedení do provozu: „17. 8. 1911 poprvé sypáno na válce.“

Tahle jediná věta pana doktora se stala obrovskou motivací pro mě, protože blížící se sté výročí této události přímo vybízelo k zásadnímu činu. S obrovskou pomocí mých blízkých jsme dokázali mlýnské křídlo uvést alespoň do prvotní podoby jakéhosi muzea nebo skanzenu schopného prohlížení. Nečekejte tedy žádné naleštěné vitríny a tabulky s popiskami, spíše přirozený vzhled místa, kde se zastavil čas. Dne 9. 8. 2011 jsme uspořádali v úzkém kruhu lidí, jež se na vzniku muzea podíleli, slavnostní křest, kterého se ujal muzikant a kamarád Petr Bende. Odstartoval slavnostní týden otevřených dveří pro širší okruh přátel a známých, ale kdykoliv od této chvíle mohl přicházet každý, kdo se od nich o mlýně dozvěděl. Loňský rok jsme tak pojali v duchu „zkušebního provozu“, nedělali žádnou velkou propagaci, abychom si pomalu ověřili, jak vlastně na naše dílo budou lidi reagovat. Nadšené ohlasy v knize návštěv nás utvrzují v tom, že naše práce má smysl, ale zároveň si uvědomujeme, že to vše byl jen začátek. Postupně budeme vybírat předměty z depozitáře, čistit, konzervovat a vystavovat

36

je. Mlýn vyžaduje mnoho stavebních oprav a reálně se přiblížilo i splnění letitých plánů na obnovu vodního kola.

Tímto článkem jsem chtěla vyjádřit velké díky všem, kdo nám pomáhají a podporují nás, ale hlavně pozvat Vás, krajany, na procházku do historie, na oživení vzpomínek, které jistě mnozí na Dašovský mlýn máte. Prohlídka s výkladem trvá zhruba hodinu a je možná celoročně, kromě mrazivých dnů. Muzeum provozujeme jako náš koníček, takže nemáme stálou otevírací dobu, je to vždy na konkrétní domluvě. Blížší informace se dozvíte na našich stránkách www.mastna.com a na telefonu 606788244.

Marta Mastná

Z historie Dašova

Se Štětěchami tvoří společnou obec osada Dašov. Leží 2 km jihovýchodně od Štětěch. Jméno má podle zaniklé osady Dašovice, která stávala v lese pod kopcem Mařenkou při cestě z Lesné do současného Dašova. Dašovice byly původně hrazenou středověkou vesnicí s tvrzištěm. První písemná zmínka o vesnici pochází z roku 1353, kdy patřila polovina vsi Heraltovi z Heraltic a tato polovina je majetkově dlouho sledovatelná. O druhé půli pojednává asi až zápis z roku 1386, jímž Eva, manželka jistého Václava, zastavuje své věno na Dašovicích a Předíně brněnskému židu Šavlovi (Chavlinovi). U této části byla patrně tvrz, neboť Vilém Roman z Myslejovic, který od roku 1390 zboží sceloval, se od roku 1406 po Dašovicích také psal. Před rokem 1415 je získal Jošt Hecht z Rosic, který sídlil jinde, a to byl asi důvod pro opuštění tvrze. Ani Myslejovičtí, jimž nějaký díl zůstal, už v Dašovicích nebydleli.

V roce 1466 byla pustá také vesnice, kterou tehdy získal od Jiřího z Poděbrad Oldřich Mládenec z Miličina. Na jaře 1468 vypravil král Jiří vojsko proti německému císaři Fridrichu III. Císaři okamžitě přispěchal na pomoc uherský král Matyáš Korvín, Jiříkův bývalý zeť. Vojsko Jiřího pod vedením jeho syna Viktorina a Václava Vlčka ustupovalo k třebíčskému klášteru, spoléhaje na jeho dobré opevnění. Klášter byl dobyt, město Třebíč vypáleno a mnoho obyvatel povražděno. Deseti

vesnicím v okolí Třebíče se přisuzuje zánik a zpusnutí právě za uherských válek. V této kritické době Štětěchy a okolí obsadil Jindřich Hradecký z Telče, Matyášův přívrženec. Dříve se předpokládalo, že štětěšská tvrz i osady Dašovice, Březová, Bezděkov a Jenišov dobyla uherská vojska. Není to však pravda, štětěšská tvrz byla dobyta roku 1408 a vzápětí obnovena, osady se uvádí pusté již v roce 1466, kdy zde Uhři ještě vůbec nebyli.

Památkou po osadě zůstaly ještě dnes patrné základy domů a hospodářských budov a dvě studánky, o kterých se vypráví, že stávaly v dědině. Po tvrzišti zbylo vyvýšené místo obehnané hlubokým příkopem. Zajímavostí je, že nejen tvrz, ale i celá vesnice byla opevněná, což nepatří k obvyklým jevům. Opevnění vesnice má patrně souvislost s těžbou zlata v okolí. Jistě by si toto místo zasloužilo důkladné zaměření a zjišťovací průzkum.

Později koncem 17. století se v blízkosti bývalých Dašovic usadilo několik osadníků a založilo tak novou osadu a nazvali ji zkráceně Dašov. Pěkné okolí této chráněné oblasti s rybníkem Panským, hustými lesy, loukami a horou Mařenkou láká mnoho výletníků a rekreatantů. Za poznámku stojí pověst, která se váže k roku 1689 a k nejvyšší hoře třebíčského okresu – hoře Mařence, jež byla pojmenována po dívce, která byla v její blízkosti zavražděna. Dodnes můžeme vidět na Perných smírčí kámen s křížem, slovem Mariana a letopočtem 1689, který lidé vztyčili na místě vraždy.

Mgr. Radka Řepová

Pověst o Mařence

Asi půl hodiny jižně od Štětěch stojí mezi lesy dašovský mlýn. Vypráví se o něm, že byl postaven za panování Karla IV. a patřival k vesnici Dašovice, která zanikla ve druhé polovině 15. století. Nad ním se vypíná lesnatý kopec, nejvyšší bod našeho okresu třebíčského – 711 metrů vysoká hora Mařenka. Toto jméno dostala koncem 17. století podle jedné nešťastné události. V té době žil ve mlýně mlynář (podle lánského rejstříku z roku 1672 to mohl být Tobiáš – mlynář, nebo jeho potomek) se třemi syny a dcerou Marianou, která prý byla nejen krásná, ale i srdnatá. Tehdejší doba to žádala, poměry byly velmi zlé. Po třicetileté válce zůstalo na Moravě ze dvou milionů lidí jen půl milionu, obydlena byla jen třetina zemědělských usedlostí, přicházeli němečtí osadníci. Lid hynul hladem, pole byla neosetá, protože chyběl dobytek na jejich obdělávání. Rolníci se sami zapřahali do pluhů a orali zemi udupanou vojsky. Není divu, že se velice rozmohli lupiči, zdržující se při lesních cestách a živili se přepadáváním pocestných a formanů. Dašovský mlýn býval pro svou osamělost jejich častým cílem, ale jeho obyvatelé bezpečně ukryti za jeho silnými kamennými zdmi s úzkými střílnovými okénky (která se ještě dnes dají pod omítkou rozeznat) se dokázali ubránit. Jednou se prý zloději chtěli dostat do chléva a ukrást dobytek. Mlýnští ale uslyšeli šramot a prošli do chléva z druhé strany černou kuchyní. Když viděli, že se lupič zvenčí snaží prostrčit ruku otvorem ve

37

dveřích a odsunout závoru, mlynář mu ji chytil do smyčky z provazu a pevně přivázal. Nevěděl, kolik lapků je ještě venku, proto se neodvážil opustit dům, ale umínil si, že hned ráno dojde pro drába a ten se už o zloděje postará. Jaké ale bylo překvapení všech, když ráno našli u dveří jen ruku, kterou loupežníci ve strachu z přísného trestu svému druhovi usekli. Jindy se zase dostali málem až do domu právě přes tu černou kuchyni, nezastavily je žádné dveře, protože byli vyzbrojeni sekýrami. A tak mlýnští tuto místnost zasypali až po strop kamením. Mariana, o které se zmiňuje naše pověst, zacházela prý s puškou lépe než její bratři a není vyloučeno, že nějakého lapku zastřelila nebo poranila. O tuto skutečnost se opírá první verze pověsti. Otec prý poslal Marianu do sousedních Štětěch pro kvásek na pečení chleba. Opozdila se a vracela se domů až k večeru. Mezi Dašovem a Štětěchami, kde je dnes pole „Na Perných“, býval tehdy les (starší lidé si ještě vzpomínají na obrovské pařezy, které tam po něm zbyly). Mariana spěchala, zapoměla na opatrnost a neznámý vrah ji zezadu probodl nožem. Byl to lupič, který ji chtěl okrást? Nebo některý z lapků, který se chtěl za někoho pomstít a zbavit se nebezpečné obrádkyně mlýna? Či odmítnutý ctitel? Povídá se i to, že to byl jeden z vesničanů, kteří hráli v hospodě kuželky. Když odmítla jeho opilecké řeči, pokládal to za urážku, a proto ji sledoval až do lesa a zabil. To je druhá verze. Jisté je jen to, že Dašovští postavili na místě vraždy kámen s křížem a nápisem MARIANA, 1689. Kámen v poli stojí dodnes, jenom byl při rozorávání mezí o několik metrů posunut.

Vývoj názvu obce:

.....	1279	Cziemichy	1720	Stzimiegy
.....	1386	Styemyechy	1846	Stiemniechy
.....	1464	Dsstiemyechy	1893	Stětěchy
.....	1528	Dsstiemyechy	1924	Štětěchy

Vývoj počtu obyvatel a domů

Rok	Počet obyvatel	Počet domů
1657	-	15
1793	308	34
1850	445	34
1869	486	87
1880	525	73
1890	533	73
1900	502	72
1910	546	79
1921	536	83
1930	518	93
1950	462	106
1961	485	105
1970	440	115
1980	379	120
1991	319	126

Starostové OÚ a předsedové MNV

Jméno	Období
František Hobza	1878 - 1896
Antonín Pecka	1896 - 1911
Jan Dokulil	1911 - 1919
František Sochna	1919 - 1923
Josef Dokulil	1923 - 1927
Josef Šabacký	1927 - 1938
Josef Kovář	1938 - 1945
Karel Heinige	1945
Josef Fenik	1945 - 1950
Ladislav Svoboda	1950 - 1954
Václav Pařízek	1954 - 1976
Emil Zvěřina	1976 - 1980
František Kalina (Předín) Josef Bazala (Obč.výbor)	1980 - 1990
Pavel Bobek	1990 - 1994

2000	323	126
2009	305	139
2016	299	148
2017	292	149
2018	297	149

40

Marie Báňová	1994 - 2002
Petr Bobek	2002 - 2006
Marie Báňová	2006 - 2014
Ing. Václav Křivan	2014 -2018
Zuzana Svobodová	2018 -